

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: У пословној 2025. години Фонд ПИО је остварио буџетски суфицит од 8,9 милијарди динара, а износ планираних средстава трансфера из буџета Републике смањен је за 16,25 милијарди динара

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

РЕЗУЛТАТ ПОСЛОВАЊА ФОНДА НАЈБОЉИ ДО САДА

**ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање**

ДИРЕКТОР:

Реља Огњеновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
011/2030-744

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

НАСЛОВНА СТРАНА:

Немања Ћирић

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Добар, не само дуг живот

Дуговечност, тема која се све брже развија, постала је један од најактуелнијих трендова тренутка. Студије, књиге, подкасти, па и читава једна индустрија баве се њоме етаблирајући је као нови друштвени приоритет. Истине ради, та „експлозија“ истраживања старења у академским круговима углавном је узрокована забринутошћу због демографског тренда у којем старијих има више него младих. Свакако је ипак похвално то што се о старости више не говори као о смањењу, сужавању, већ као о новој фази живота, фази открића и даљег учења.

Иако се „дуговечност“ често разуме као дословно „дуг живот“, овај термин сада обухвата мало проширен концепт. Не ради се само о пуком продужавању живота, већ о томе колико дуго људи могу да остану здрави и самостални. Стручњаци ово називају „здравственим распоном“ – периодом током којег остајемо физички, ментално и социјално здрави и активни. То значи успети да доживимо старост, а да притом наставимо да радимо ствари које волимо, одржавамо везе и пријатељства и водимо испуњен живот, иако другачијим темпом него када смо били млађи.

Генетска предиспозиција сваког од нас утиче на подложност одређеним факторима и болестима, али када је старење у питању, истраживања су деценијама показивала да је за дуг и здрав живот добро животно понашање важније од гена. Многи истраживачи били су уједињени у процени да је око 25 одсто нашег животног века наследно, а да пресудан утицај лежи у нашем начину живота: исхрани, кретању, управљању стресом и друштвеним односима, дакле у стварима на које сами свакодневно можемо да утичемо. Другим речима, да је дуговечност попут степеница: не почиње на прагу старости, већ често деценијама раније.

Прошла година обележена је као једна од најпродуктивнијих када је реч о науци о људској дуговечности, са великим продорима у испитивањима на људима, пренамени лекова, метаболичкој терапији, откривању биомаркера и подстицању промена социјалних политика. Право изненађење стигло је, међутим, почетком ове године – крајем јануара у часопису *Science* обја-

вљени су резултати новог истраживања који сугеришу да преци утичу на наш животни век много више него што се мислило.

Пре три деценије позната студија данских близанаца открила је да наши гени „само умерено“ утичу на то колико дуго ћемо вероватно живети. Аутори су проценили да је дуговечност око 25 процената наследна, што значи да су прео-

стале три четвртине одређене факторима животне средине и начином живота. И већина каснијих студија, како рекомсмо, открила је да је наследност негде у распону од 20 до 25 процената. Нова студија тима Вајцмановог института за науку тај проценат више него удвостручује, сугеришући да је животни век вероватно генетски одређенији него што се мислило: херитабилност (наследивост) дуговечности процењује се на 55 одсто, а у истраживању је коришћено математичко моделирање и анализе кохорти близанаца и браће и

сестара одгајаних заједно али и одвојено. Ранији радови нису погрешни, кажу аутори нове студије, само је смањена количина „негенетске буке у тим подацима“. Јер, како тврде, стварни утицај генетике на наш животни век мења се како се мења наш контекст: „Херитабилност је статистика која се примењује на одређену популацију у одређеном окружењу у одређено време. Како су људи победили или барем уклонили толико спољашњих узрока смрти, моћ нашег наслеђа долази до изражаја још више.“

Али, сагласни су сви, фактори начина живота и даље су важни. Иако бесмртност још увек није могућа, последњих деценија сведочили смо изузетном напретку у науци и додавању здравих година нашим животима. Скоро 30 одсто свог живота проводимо након 60. године па чак и ако кретање, дружење и уравнотежена исхрана доприносе „само“ 45 процената дужини нашег века, и даље му могу додати 10 или више година. Те навике ће увек бити корисне без обзира на наш генетски састав, и здраво старење на крају зависи управо од те равнотеже. А и дуговечност не би требало да буде сама себи циљ, већ наш простор слободе: да изаберемо да останемо млађи док живимо дуже.

М. Јовановић

ЈОШ ЈЕДНА ТРИБИНА ФОНДА ПИО СА ПЕНЗИОНЕРИМА КЊАЖЕВЦА

Да се јасније чује глас старијих

Због великог интересовања и позитивних утисака пензионера у Књажевцу, 26. априла у овом граду одржана је још једна трибина у организацији Фонда ПИО, уз подршку Савеза пензионера Србије, локалне самоуправе и партнера Банке Поштанска штедионица и Компаније „Дунав осигурање“. На том скупу је наглашено да се кроз отворен разговор, питања и предлоге долази до решења која унапређују свакодневни живот.

– На почетку године рекли смо да нам је циљ разговор са више од 20.000 пензионера. Ево сада смо у Књажевцу по други пут, јер смо претходног пута обећали пензионерима који нису дошли на трибину да ћемо поново доћи. После месец дана смо поново овде, идемо ка свом циљу. До сада смо разговарали са више од 3.600 пензионера. Значајно искуство и за удружење пензионера и за Републички фонд ПИО, да видимо на који начин треба да делујемо у наставку године, да видимо како ћемо деловати у наредним годинама, али и да достигнемо решавање свих проблема наших пензионера у што скоријем периоду. Најавили смо повећање пензија, најавили смо већи број пакета, спроводимо бесплатне одласке у бање и наставићемо да радимо и разговарамо са нашим пензионерима како би им живот учинили што

На трибини у Књажевцу учествовали су Милан Ђокић, председник општине Књажевац, проф. др Андреја Савић, председник САПЕНС-а, и Реља Огњеновић, директор Фонда ПИО

лакшим – поручио је Реља Огњеновић, директор Фонда ПИО.

Председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, захвалио је држави и Фонду на труду који улажу за побољшање друштвеног стандарда пензионера.

– Удружење пензионера је продужена рука Фонда ПИО као кључне институције која води рачуна и о пензијама и о друштвеном стандарду свих корисника пензија. Држава и Фонд ПИО чине значајне напоре да се тај положај одржи на високом нивоу и сматрамо да ће тако остати и у наредном периоду и да ће статус пензионера увек бити на високом нивоу – рекао је Савић.

Трибина у Књажевцу била је прилика за тамошње пензионере и да се информишу о бројним погодностима и програмима које Фонд ПИО спроводи, а који превазилазе саму исплату пензија: од упућивања у бање, преко доделе пакета солидарне помоћи, до активности усмерених на очување здравља и подстицање активног начина живота у трећем добу.

Са скупа је поручено да ће се овакве трибине наставити током године широм Србије, са циљем да се дијалог са пензионерима додатно ојача и да се њихов глас још јасније чује у креирању мера које се тичу њиховог свакодневног живота. **Г. О.**

УПРАВНИ ОДБОР УСВОЈИО ЗАВРШНИ РАЧУН ЗА 2025. ГОДИНУ

Резултат пословања Фонда најбољи до сада

Управни одбор Републичког фонда ПИО одржао је, 27. априла, 60. седницу на којој је, поред осталог, донета одлука о усвајању Завршног рачуна РФ ПИО за период од 1. јануара до 31. децембра 2025. године и усвојен Извештај о извршењу Финансијског плана Републичког фонда ПИО за 2025. годину.

Према речима директорке Сектора за финансијске послове, Бојане Поповић, у пословној 2025. години Фонд ПИО је остварио буџетски суфицит као резултат пословања, који износи 8,9 милијарди динара.

– То значи да су укупни приходи и примања били за 8,9 милијарди динара већи од укупних

расхода и издатака. Резултат пословања Фонда за 2025. годину је највиши до сад – истакла је Бојана Поповић.

Представљајући Извештај о извршењу Финансијског плана Фонда за 2025. годину, директорка Сектора за финансијске

послове је навела да је Финансијским планом РФ ПИО за прошлу годину укупан буџет Фонда планиран у износу од 1.217 милијарди динара. Усклађивање пензија извршено је, почев од децембра 2024. године, у износу од 10,9 одсто, а корисницима чија је висина пензије износила до 65.716 динара исплаћиван је и новчани износ као увећање уз пензију.

– Ребалансом Финансијског плана, који је усвојен у октобру 2025. године, због виших прихода од доприноса укупан буџет Фонда повећан је на 1.233,71 милијарду динара. У складу са бољом

Са седнице Управног одбора Фонда ПИО одржане 27. априла

наплатом доприноса, планирани износ доприноса за ПИО повећан је за 2,4 процента. Како су планирани приходи од доприноса били виши од потребних додатних средстава за исплату пензија, износ планираних средстава из трансфера од буџета Републике Србије смањен је за 16,25 милијарди динара, а учешће трансфера је Ребалансом смањено са првобитно планирана 22 процента на 20,4 одсто – навела је Бојана Поповић.

Укупни приходи и примања Фонда у прошлој години остварени су у износу од 1.228 милијарди динара, односно за 130,5 милијарди више у односу на 2024. годину. Приходи од доприноса за ПИО остварени су у износу од 965 милијарди динара.

– Када су у питању буџетски трансфери који се односе искључиво на недостајућа средства за исплату права, они су прошле године износи-

Бојана Поповић, директорка Сектора за финансијске послове РФ ПИО

је било условљено усклађивањем пензија као и трендом повећања броја корисника пензија од 0,3 процента. Највећи део расхода односи се на исплату права из ПИО. За исплату пензија је у 2025. години утрошено 1.196 милијарди динара, а у односу на 2024. ови расходи су виши за 132 милијарде динара.

Просечна пензија за децембар 2025. године била је 56.834

Бојана Поповић је подсетила да се у складу са Законом о ПИО за друштвени стандард корисника пензија издваја 0,15 процента прихода од доприноса. Финансијским планом Фонда за 2025. годину, на име друштвеног стандарда планирана су средства у износу од 1.397.850.000 динара.

– Највећи део средстава, 81 одсто, искоришћен је за рехабилитацију корисника пензија у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима, што је за 2025. годину износило 1,132 милијарде динара. За све остале видове друштвеног стандарда планирано је преосталих 19 одсто укупних средстава, односно 265 милиона динара – казала је Поповић.

Када је реч о бесплатној бањској рехабилитацији корисника пензија, како је рекла Бојана Поповић, примљено је и обрађено 68.416 пријава, а право на овај вид друштвеног стандарда остварило је 22.098 пензионера. За финансирање културних и спортско-рекреативних манифестација чији је циљ подстицање интеграције старијих лица у друштво, опредељено је и реализовано 28 милиона динара, док је за социјални дијалог и међународне активности од планираних 10 милиона динара, реализовано 95 процената.

За солидарну помоћ корисницима пензија у пакетима са основним животним намирницама и средствима за хигијену опредељена су средства у висини од 209 милиона динара, а подељено је око 95.000 пакета најугроженијим корисницима, што је за 33.000 више у односу на 2024. годину.

Директорка Сектора за финансијске послове је подсетила да је новим Правилником о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, донетим у децембру 2025, уведен и нови вид друштвеног стандарда – међугенерациска солидарност и друштвена инклузија корисника пензија, који се, како је истакла, током ове године успешно спроводи.

В. Кадиф Станковић

Сезонски послови представљају важан део савременог тржишта рада јер омогућавају запошлење у периодима повећане потребе за радном снагом. Током летњих месеци повећава се потреба за радницима у туризму, у јесен су чести послови у пољопривреди, зими се отварају радна места на планинама, скијалиштима. На тај начин сезонски послови прате потребе тржишта и прилагођавају се добу године, а са економског аспекта имају значајну улогу у смањењу незапослености и повећању флексибилности тржишта рада.

Послодавац је предузетник или правно лице које обавља делатност у сектору пољопривреде, шумарства и рибарства, у оквиру које могу да се обављају сезонски послови, изузев лова и траперства и одговарајућих услужних делатности, те услужних делатности у вези са шумарством, риболовом и аквакултуром, у складу са прописом о класификацији делатности. Послодавцем се сматра и физичко лице – носилац или члан породичног пољопривредног газдинства који се бави пољопривредном производњом.

Особе ангажоване за обављање сезонских послова

Служба Филијале за град Београд 1

ли 14,9 одсто, а 2024. су били 15,6 процената, што значи да је у 2025. години за ове намене била мања потреба за финансијском подршком Министарства финансија – објаснила је Бојана Поповић.

Према њеним речима, укупни расходи и издаци у 2025. години извршени су у износу од 1.219 милијарди и номинално су виши за 11,9 одсто у односу на 2024. годину, што

динара, а раст просечне пензије у односу на исти период 2024. године номинално је износио 12,1, а реално 9,2 одсто.

На истој седници је усвојен и Извештај о спровођењу Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО за 2025. годину, који је такође представила директорка Сектора за финансијске послове.

Накнада за сваки час рада

које за свој рад остварују накнаду су обавезно осигурани лица. На сезонским пословима могу да буду ангажовани и осигураници запослени, осигураници самосталних делатности, осигураници пољопривредници, односно корисници новчане накнаде. Млађи од 18 година могу бити радно ангажовани под условима прописаним законом којим се уређује заснивање радног односа са лицем млађим од 18 година живота. На

страног држављанина који је за време боравка на територији Републике Србије радно ангажован на сезонским пословима не примењују се посебни услови за запошљавање странца утврђени законом којим се уређује рад странаца.

Послодавац је дужан да сезонског радника пре ступања на рад упозна са пословима које ће обављати, местом рада, очекиваним трајањем ангажовања, условима за безбедност и здравље на раду, дневном и недељном радном времену, одморима у току рада, дневном и недељном одмору, висини накнаде за рад без припадајућег пореза и доприноса и роковима за њену исплату.

Сезонски радник не сме да буде ангажован дуже од 12 часова дневно и има право на одмор у току дневног рада од најмање 30 минута. Право на накнаду за рад има за сваки час рада. Накнада за рад обрачунава се по радном часу, без припадајућих доприноса и пореза, најмање у износу минималне цене рада утврђене у складу са законом, која важи на дан исплате. Послодавац има право да прекине радно ангажовање сезонског радника кад за његовим радом истекне потреба или ако радник послове не обавља задовољавајуће али је дужан да раднику исплати до

тада неисплаћен износ уговорених дневних нето накнада.

Послодавац може да ангажује сезонске раднике највише 180 дана у току календарске године, рачунајући календарске дане од прве пријаве радника путем портала Пореске управе до последње одјаве радника са тог портала, при чему се дани у којима није било ангажовања не броје. Послодавац може да ангажује истог сезонског радника највише 120 радних дана у календарској години.

Сезонски радник се не брише са евиденције незапослених, нити се обуставља исплата новчане накнаде за време привремене незапослености. Има право из здравственог осигурања само за случај повреде на раду и професионалне болести, као и права из пензијског и инвалидског осигурања, у складу са законом.

Евиденциона пријава и одјава сезонских радника подноси се електронским путем Пореској управи, а период у којем се радник пријављује или одјављује је календарски месец. Пореска управа, на основу података из евиденционе пријаве и одјаве, Централном регистру за обавезно социјално осигурање подноси јединствену пријаву на обавезно социјално осигурање. Послодавци којима је у складу са пореским прописима додељен порески идентификациони број (ПИБ) немају

Тренд раста ангажовања сезонских радника

Према доступним подацима, број пријављених сезонских радника у Србији током 2025. године наставио је да расте, при чему систем евиденције сезонских радника бележи више од 100.000 пријава кумулативно од његовог увођења, док се сваке године ангажују десетине хиљада радника у сезонским делатностима. Процене су да се само у сектору пољопривреде годишње ангажује око 80.000 сезонских радника. Ови подаци указују на формализацију сезонског рада и смањење рада „на црно“, што је значајан корак ка уређењем тржишту рада.

обавезу посебне регистрације за пријављивање сезонских радника. Послодавци који нису обавезни да имају ПИБ дужни су да се код Пореске управе региструју за пријављивање сезонских радника.

Новчана накнада за рад остварена по основу обављања сезонских послова и по основу које је обавезно плаћање пореза на доходак грађана и доприноса за обавезно социјално осигурање сматра се уговореном накнадом. Доприносом у смислу овог закона сматрају се допринос за ПИО и допринос за здравствено осигурање за случај повреде на раду и професионалне болести, сагласно закону којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање. Обвезник пореза и доприноса је сезонски радник.

Обавезу плаћања пореза и доприноса има послодавац у складу са одредбама овог закона. Доприноси се обра-

чунавају и плаћају по стопи у складу са законом којим се уређују доприноси за обавезно социјално осигурање – 24 одсто за обавезно пензијско и инвалидско осигурање.

Порез и доприносе послодавац плаћа на основицу која представља дневни износ пореза и доприноса који се плаћају за сваки радни дан сезонског радника, независно од висине дневне накнаде за рад и радног времена радника. Послодавац је дужан да, почев од првог дана ангажовања сезонских радника, у сваком календарском месецу електронским путем Пореској управи доставља податке потребне за израду евиденционе пријаве. На основу података систем Пореске управе последњег дана календарског месеца аутоматски сачињава и електронским путем подноси појединачну пореску пријаву о обрачунатим порезима и доприносима.

Уколико је лице које обавља сезонске послове осигурано по другом, приоритетном основу, онда се зарада по основу запошљавања, односно основица осигурања по основу обављања самосталне/пољопривредне делатности, односно новчана накнада остварена према прописима о раду и запошљавању, увећава за износ накнаде остварене по основу ангажовања на сезонским пословима и као таква утиче на одређивање висине пензије.

Нела Миладиновић

ОДРЖАНИ МЕЂУНАРОДНИ САВЕТОДАВНИ ДАНИ СА АУСТРИЈОМ

Разговором до савета и решења

Међународни дани разговора са Аустријом одржани су и ове године, пружајући грађанима који имају радни стаж у Србији и Аустрији прилику да у директном разговору са стручњацима добију информације и реше недоумице из пензијског и инвалидског осигурања. Догађај којим традиционално почиње сезона међународних саветовања и овог пута је трајао два дана: 21. априла домаћин је био Нови Сад, док су 22. априла заинтересовани грађани са аустријским и српским представницима имали прилику да разговарају у Београду.

Као и увек, грађани су путем средстава информисања благовремено обавештени о одржавању саветовања, те су имали времена да се пријаве и закажу термин, а поред оних који су свој термин унапред заказали, примљени су и сви који нису имали термин. Око 40 странака из Новог Сада, Београда али и других градова (Ваљево, Алексинац, Параћин, Смедерево, Ђуприја, Пожаревац, Крагујевац), имало је прилику да у непосредном разговору са референтима добије одговоре на питања која су се најчешће односила на утврђивање стажа, услове за остваривање права на пензију, поврат доприноса, породичну пензију али и потврде о животу. За организацију Дана разговора био је задужен Предраг Марко-

Грађани су се највише интересовали за услове остваривања права на пензију

вић, шеф Одсека за међународну сарадњу, послове ЕУ интеграција и праћења уредаба ЕУ у Одељењу за ПИО по међународним уговорима у Дирекцији РФ ПИО, у сарадњи са Сектором за односе с јавношћу.

У Београду заинтересованима су на располагању били референти Бојана Белошевић и Никола Недељковић, којима је ово било прво учешће на Данима разговора, а у Новом Саду Владимир Стојановић и Јелена Варади. Аустријску страну представљали су Волфганг Карас и Маркус Драјер, који већ годинама учествују на овом саветовању.

Саветодавци су једногласно потврдили да је овај вид сарад-

ње изразито користан за размену искустава и јачање сарадње између фондова, што директно доприноси бржем и ефикаснијем решавању предмета. Да су овакви сусрети од велике помоћи потврђују и саме странке. Жељко Добријевић, који има радни стаж у Србији и Аустрији, дошао је како би се информисао о условима за остваривање права на пензију и, како каже, добио је јасне и конкретне одговоре. Посебно је истакао добру организацију и љубазност свих запослених. Сличног мишљења је и Винка Милкић, која је имала питања у вези са остваривањем права на породичну пензију у Аустрији. На саветовању је добила прецизне смернице

Саветовање оправдало очекивања

У Београду је током саветовања са Аустријом спроведена и анкета, коју је већина грађана радо попунила. Главни разлог доласка за више од 70 одсто грађана било је информисање о условима за остваривање права на пензију. За саветовање највише странака је сазнало преко друштвених мрежа и интернет сајта Фонда. Сви испитаници су навели да су добили потребне информације и савете, као и да су потпуно задовољни љубазношћу запослених и организацијом. Такође су једногласно оценили да је важно да се овакви сусрети организују и убудуће.

о документацији коју треба да достави и даљим корацима.

Међународни дани разговора су још једном потврдили значај непосредне комуникације у решавању питања која проистичу из примене међународних споразума о социјалном осигурању. Овакви сусрети доприносе бољој сарадњи институција и ефикаснијем остваривању права грађана који су део радног века провели у иностранству.

Драгана Лукић Лазовић

Нови директор Филијале РФ ПИО Сремска Митровица

Функцију директора Филијале Републичког фонда ПИО у Сремској Митровици од 20. фебруара 2026. године обавља Томислав Јанковић. Рођен је 1973. године у Београду, а основну и средњу школу похађао је у Младеновцу. Вишу ПТТ школу завршио је 1996. године, Факултет за менаџмент 2005, а мастер студије на Факул-

тету техничких наука „Михајло Пупин“ у Зрењанину 2015. године. Високе студије за одбрану и безбедност, које се организују у оквиру Школе националне одбране „Војвода Радомир Путник“, завршио је 2024. године као полазник 13. класе ВСБО.

Своју професионалну каријеру започео је 2001. у ЈП ПТТ Срби-

ја, на пословима главног благајника, а потом управника поште I реда. Награду Најбољег радника поште добио је 2004. године. Поред тога, обављао је функцију члана Главног одбора Синдиката ПТТ Србије, председника Надзорног одбора Фонда солидарности и председника Надзорног одбора Конфедерације слободних

синдиката. Три пута је биран за одборника у Скупштини града Сремска Митровица. Функцију заменика градоначелника обављао је од 2012. године, а 2016. године изабран је за председника Скупштине града. Од 2020. године је народни посланик у Народној скупштини Републике Србије у трећем мандату.

Томислав Јанковић

Ожењен је и поносни је отац српског официра који наставља традицију служења у Гарди Војске Србије. **Г. О.**

СТАЖ ОСИГУРАЊА СА УВЕЋАНИМ ТРАЈАЊЕМ

Измене Правилника о бенефицираном стажу

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања донео је Правилник о изменама и допунама Правилника о радним местима, односно пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, који је ступио на снагу 26. марта ове године.

Да подсетимо, доношењу Правилника претходила је седница Управног одбора РФ ПИО,

Милош Лабудовић

одржана 4. фебруара ове године, на којој је донета Одлука о утврђивању предлога Правилника о изменама и допунама Правилника о радним местима, односно пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем. Измене и допуне Правилника извршене су за радна места која се обављају у црној металургији и здравственим установама, као и по иницијативама и захтевима послодавца за поједина радна места у другим делатностима.

Шта све подразумева процедура за измену наведеног Правилника и какав је поступак да би се на неком конкретном радном месту код послодавца стаж рачунао са увећаним трајањем, појаснио нам је Милош Лабудовић, координатор за остваривање права из ПИО у Одељењу за пензијско и инвалидско осигурање у Дирекцији Фонда, и председник Комисије за утврђивање и ревизију рад-

них места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем.

– Пре свега треба рећи да се Правилником о радним местима, односно пословима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем утврђују радна места, односно послови из члана 53 Закона о ПИО, а то су радна места, односно послови на којима је рад нарочито тежак, опасан и штетан за здравље и поред тога што су примењене све опште и посебне заштитне мере утврђене прописима, као и радна места на којима је обављање професионалне делатности ограничено навршењем одређених година живота или на којима због природе и тежине посла физиолошке функције опадају у тој мери да онемогућавају њено даље успешно обављање. Поред тога, Правилник такође утврђује степене увећања стажа осигурања који се, у зависности од тежине, опасности и штетности рада, односно од природе посла, за сваких 12 месеци ефективно проведених на радном месту могу рачунати као 14, 15, 16 или 18 месеци стажа осигурања – наводи Милош Лабудовић.

Важећим Правилником обухваћена су радна места развр-

стана у 38 области, од оних у оквиру рада у руднику, преко хемијске индустрије, здравствених установа, до уметничке делатности и других.

– Како прописује Правилник, поступак за утврђивање радних места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем и степена увећања стажа, која нису утврђена овим правилником, покреће Фонд. Поступак се такође може покренути и на захтев послодавца: предузећа, предузетника или другог правног лица. Приликом покретања поступка, прилаже се стручна документација израђена у складу са Методологијом која је саставни део Правилника, а стручну документацију израђује организација регистрована за обављање делатности из области безбедности и здравља на раду – објашњава процедуру наш саговорник.

Да би поступак за утврђивање радних места у Правилнику био спроведен, неопходно је да минимум 50 одсто послодавца код којих постоје таква радна места поднесу иницијативу или захтев за покретање овог поступка.

– Стручна организација, која има мултидисциплинарне тимове са различитим техничко-тех-

нолошким знањима, сачињава документацију, која представља основ за утврђивање радних места у Правилнику. У следећем делу овог поступка, чланови Комисије заједно са представницима организације излазе на терен да и непосредним увидом потпуно сагледају све што је неопходно за конкретна радна места. На основу разматрања документације, односно захтева и оцене испуњености услова из члана 53 Закона о ПИО, Комисија доставља Фонду мишљење о потреби утврђивања нових радних места са степеном увећања стажа осигурања. Поступак је у суштини комплексан, и не траје увек исто, јер зависи од броја радних места, сложености сваког појединачног посла и других фактора – каже Милош Лабудовић.

Како истиче, утврђивање радног места на коме се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем у Правилнику је неопходан први корак, али само постојање неког радног места у овом Правилнику није основ за уплату доприноса по основу бенефицираног стажа.

– Да би се то постигло, неопходан је и следећи корак, односно да послодавац поднесе захтев за утврђивање радних места која су обухваћена овим

Правилником код послодавца. Утврђивање радних места у овом случају врши трочлана Комисија, коју образује Фонд, записником. Тек када кроз записник буду препозната радна места код послодавца која одговарају радним местима утврђеним Правилником, тада настаје основ и обавеза послодавца да измирује доприносе за ПИО за стаж осигурања са увећаним трајањем за запослене који раде на радним местима која су у датом записнику утврђена. Записник је, такође, основ за формирање пореских пријава са подацима о стажу осигурања са увећаним трајањем и подацима о уплаћеним доприносима (раније обрасци М4 и М8), а на основу записника се издају и уверења којима послодавац гарантује, приликом поступка остваривања права, да је њихов запослени који је поднео захтев за пензију радио на радним местима на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем – објашњава Лабудовић.

Како прописује Правилник, послодавац код којег постоје радна места обухваћена овим правилником има обавезу да поднесе захтев у року од 60 дана од дана његовог ступања на снагу. Такође, послодавац код кога су утврђена радна места из овог правилника и који у току године изврши техничке, технолошке, организационе и друге промене које могу утицати на утврђивање радних места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем код њега, дужан је да о тим променама одмах обавести Фонд, а најкасније до краја текуће године.

– За радна места код послодавца која се утврђују кроз записник, бенефицирани стаж се може утврдити најраније од момента ступања на снагу Правилника у оквиру кога се налази конкретно радно место, иако је оно можда код послодавца постојало и у ранијем периоду – наводи Милош Лабудовић, председник Комисије за утврђивање и ревизију радних места на којима се стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем.

Весна Кадих Станковић

ТАКМИЧЕЊЕ У РЕЦИТОВАЊУ У ОРГАНИЗАЦИЈИ САВЕЗА СЛЕПИХ

Празник речи, талента и упорности

У свечаној сали Библиотеке Савеза слепих Србије „Др Милан Будимир“, 28. априла, одржано је 18. по реду такмичење у рецитовању „Кажи, али лепо“, које из године у годину окупља љубитеље поезије. Пред стручним жиријем и бројном публиком учесници су рецитовали по два дела, од којих је једно било дело слепог аутора. Своје умеће показали су полазници Школе за ученике оштећеног вида „Вељко Рамадановић“ из Земуна, али и ученици из других градова укључени у систем инклузивног образовања, као и одрасли љубитељи лепе речи. Жири, који су чинили професорка и дефектолог Љиљана Иконић, књижевница Лела Марковић, јереј Рајко Згоњанин и глумац Иван Јевтовић, имао је тежак задатак да изабере најбоље.

У категорији младих од 11 до 18 година прво место освојила је Ивана Марковић, док је друго место припало Самуелу Ибраимовићу. У конкуренцији одраслих најбоља је била Катарина

Манифестација која 18 година окупља љубитеље поезије

Ђурин, а други Бранко Јовановић. Како је истакао председник Савеза слепих Србије, Милан Стошић, овакви догађаји представљају инспирацију и важан део активности које члановима омогућавају да Савез доживе као своју другу кућу.

Захваљујући подршци Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и помоћи донатора, сви учесници такмичења отишли су кући задовољни, носећи са собом не само награде већ и снажан подстрек за даље стваралаштво.

Д. Лукић Лазовић

ЗА КОРИСНИКЕ СЛОВЕНАЧКИХ ПЕНЗИЈА

Повишице и годишњи додатак

Завод за пензијско и инвалидско осигурање Словеније, у складу са Споразумом између Републике Србије и Републике Словеније о социјалном осигурању, доставио је информацију о усклађивању пензија и исплати годишњег додатка за кориснике који су право на пензију остварили у Републици Словенији.

Почев од 1. јануара 2026, пензије у Словенији се редовно усклађују у висини од 4,2 одсто. У марту 2026. пензије су ванредно усклађене за један одсто од 1. марта ове године.

Увећане пензије биће исплаћене уз исплату пензија за мај 2026. са обрачуном почев од марта 2026.

Годишњи додатак за 2026. годину биће исплаћен у распону од 160 евра до 470 евра, у зависности од износа пензије корисника узимајући у обзир и висину иностране пензије.

Завод за пензијско и инвалидско осигурање Словеније је свим корисницима који су на дан 1. јануара 2026. године имали пребивалиште на територији друге државе доставио образац „Изјава о износу ино-

стране пензије“, који је требало попуњити уношењем податка о износу пензије из иностранства исплаћене у јануару 2026, односно изјавом да не примају пензију из иностранства.

Кориснику чију попуњену изјаву словеначки носилац осигурања прими до 30. априла 2026. године, годишњи додатак биће исплаћен до 30. септембра 2026, а кориснику чија изјава стигне до 30. септембра 2026. године, годишњи додатак ће бити исплаћен до краја ове године.

Г. О.

Усклађивање пензија из Аустрије

У складу са Споразумом између Републике Србије и Републике Аустрије о социјалној сигурности, Кровни савез аустријских носилаца социјалног осигурања доставио је обавештење о усклађивању пензија.

Почев од 1. јануара 2026. године укупна пензијска давања која се исплаћују, а која су остварена до 31. децембра 2025, усклађују се тако што се за укупна пензијска давања чији износ не прелази 2.500,00 евра усклађивање врши по стопи од 2,7 одсто. За укупна пензијска давања чији износ прелази 2.500,01 евро повећање износи 67,50 евра.

Укупна пензијска давања представљају збир свих пензија које корисник прима из аустријског обавезног социјалног осигурања, и повећање пензије биће сразмерно подељено на сваку појединачну пензију.

Г. О.

Завод за пензијско осигурање Аустрије

Просечна зарада у фебруару – 116.127 динара

Просечна бруто зарада обрачуната за фебруар 2026. године износила је 160.067 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 116.127 динара, саопштио је Републички завод за статистику.

Раст бруто зарада у периоду јануар-фебруар 2026, у односу на исти период прошле године износио је 11,0 одсто номинално, односно 8,3 одсто реално, док је просечна нето зарада већа за 11,2 процента номинално, односно за 8,5 одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечна бруто зарада за фебруар 2026. номинално је већа за 12,0, а реално за 9,3 одсто, док је просечна нето зарада већа за 12,2 одсто номинално, односно за 9,5 процената реално.

Медијална нето зарада за фебруар 2026. године износила је 91.399 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Београдски дани породице 2026.

Традиционална манифестација „Београдски дани породице“ одржава се већ четврту годину заредом и траје од априла до јуна.

Ове године је почела Београдским маратоном а сваке суботе и недеље на бројним локацијама у граду осмишљени су програми намењени свим генерацијама и узрастима. Током манифестације биће приказан велики број различитих бесплатних, културних, историјских и уметничких садржаја, а главни програми биће организовани у Кнез Михаиловој улици, на Калемегдану и у Ташмајданском парку. Планирано је више од 80 едукативних радионица за најмлађе, представе за децу, као и више од сто спортских такмичења.

„Дани породице“ су проглашени за манифестацију од посебног значаја за град Београд. Имају за циљ очување традиционалних вредности, подршку породици и шаљу поруку колико је важно очување заједништва, уважавања и међусобне солидарности.

Музеј Југославије на листи најбољих

Travel + Leisure, реномирани светски магазин, уврстио је Музеј Југославије на листу 27 најбољих музеја на свету уз Ватикан, Лувр, Национални музеј Кине, Тејт модерн, Ермитаж, Метрополитен, Уфици. Музеј Југославије је описан као незаобилазна дестинација за посетиоце широм света, а уз име нашег музеја још пише: „Није тако често да се карта света мења,

и то је разлог због кога је Музеј Југославије тако занимљив. Када се Југославија распала, та драстична промена утицала је на то како данас доживљавамо Балкан као регију. Ако планирате пут у српску (и некада југословенску) престоницу, Београд, вредно је посетити га и видети артефакте, униформе и дипломатске поклоне које је добијао председник државе“.

Travel + Leisure је један од најутицајнијих магазина из области путовања и културе, чије препоруке утичу на глобалну видљивост културних институција и туристичке токове. Музеј Југославије издвојен је у сегменту институција које се баве историјом и културним наслеђем.

Бојник: подстицаји за самозапошљавање

У општини Бојник кроз програме запошљавања лесковачке филијале Националне службе за запошљавање у претходном периоду своје прво запослење стекло је око 140 особа. У 2026. се очекује да први посао стекне око стотину младих разних степена стручности, пре свега захваљујући програму самозапошљавања. Од тог броја очекује се да око 20 одсто буде из категорије особа са инвалидитетом.

Млади незапослени који аплицирају за самозапошљавање у Бојнику, по предаји одговарајуће документације, могу за свој први самостални бизнис да добију око 380 хиљада динара, а за особе из категорија теже запошљивости и особе са инвалидитетом подстицајна средства износе око 420 хиљада динара.

У случају евентуалне злоупотребе средстава из овог програма кандидат је дужан да филијали врати преузета средства у целости. Таквих случајева у Јабланичком округу је мало јер се уредно прати реализација потписаних уговорних обавеза. Филијала прати радни статус субјекта у којем је кандидат самозапослен три године од потписивања уговора о субвенцији, а највећи број малих радњи или предузећа која су искористила поменута средства наставља свој рад успешно.

Лесковац – престоница културе

Овогодишњу титулу националне престонице културе понео је Лесковац, као четврти град у Србији који носи ово значајно признање и први из југоисточне Србије. Програм Национална престоница културе за 2026. годину званично је отворио министар културе Никола Селаковић на свечаности у тамошњем Културном центру.

– Лесковачка култура за сва чула није само склоп програма, она је израз озбиљне, промишљене и одговорне културне политике, политике која разуме да се на културу не гледа као на трошак већ као на темељ развоја, да она није и не може бити привилегија појединаца, нити привилегија само престоног града и још једног до два велика града, већ управо привилегија свих грађана у свим градовима, у сваком месту у Србији – истакао је министар Селаковић.

Лесковац је ову титулу понео захваљујући својој богатој историји, људима и њиховом изузетном стваралаштву. Централна свечаност заказана је за крај јуна, а током читаве године планирана су бројна дешавања.

– Захваљујући овом пројекту, добићемо и реконструисати нову мултифункционалну концертну дворану, а у Народном музеју биће реновирана конференцијска сала и галерија. Да покажемо да уметно, али и да имамо где. У години када се обележава 150. годишњица ослобађања од Османлијског царства Лесковац ће бити први, а чини ми се и једини град у Србији који ће подићи споменик краљу Милану Обреновићу – рекао је лесковачки градоначелник Горан Цветановић.

Позитивно оцењен рад САПЕНС-а

Савез пензионера Србије одржао је трећу редовну седницу Скупштине 21. априла ове године у просторијама Удружења пензионера СМУП у Београду. На дневном реду било је усвајање Извештаја о раду, Извештаја о финансијском пословању и Извештаја Надзорног одбора о пословању САПЕНС-а у 2025, као и Програм рада и Предлог финансијског плана САПЕНС-а за 2026. годину. Пред члановима Скупштине био је и предлог кооптирања нових чланова овог тела, уместо чланова који су преминули или чији је рад престао у 2025. и 2026. години. Тим поводом, преминулим председницима удружења и члановима Скупштине одата је пошта минутом ћутања.

У уводном излагању поводом извештајних докумената за 2025. и планских докумената за 2026. годину председник САПЕНС-а, проф. др Андреја Савић, је навео да су у њиховој изради коришћени актуелни подаци Републичког фонда ПИО и других надлежних органа Републике Србије који се односе на број корисника и просечан износ пензије у 2025. години, као и на просечне зараде у Републици Србији по категорији прималаца.

У образлагању Извештаја о раду САПЕНС-а у 2025. Савић је констатовао да је Савез последњих година знатно унапредио сарадњу са Фондом ПИО у спровођењу активности на основу Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО ради побољшања социјалног и материјалног положаја пензионера, као и комуникацију са надлежним државним органима о најбитнијим питањима за пензионере, пре свега у погледу повећања пензија. Посебно се осврнуо на акције спроведене током 2024. и 2025. године на подели пакета солидарне помоћи са

Уводно излагање председника Савеза, проф. др Андреје Савића

намирницама и средствима за хигијену за пензионере са најнижим приманима, уз напомену да је број пакета солидарне помоћи који ће бити подељен 2026. знатно увећан у односу на претходне године. Исто важи, навео је Савић, и за већ спроведену акцију слања пензионера на десетодневни бесплатан опоравак у неку од бања које се налазе на списку у оквиру Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, истичући да ће ове године те погодности користити преко 22.000 пензионера, од више од 68.000 пријављених према коначним ранг-листама.

Председник Савић се осврнуо и на област социјалног дијалога и међународних активности Савеза пензионера Србије истакавши да су, након потписивања Меморандума о сарадњи са Удружењем пензионера Македоније у новембру 2024, у 2025. години потписани меморандуми о сарадњи и са удружењима пензионера Словачке и Бугарске. Нагласио је да ће САПЕНС и ове године организовати саветовање на тему социјалног дијалога, попут изузетно

добро организованих саветовања 2024. и 2025. године у Врњачкој Бањи, уз присуство свих председника или овлашћених представника покрајинских, градских и општинских удружења пензионера са територије Србије, као и представника релевантних државних органа.

Као посебну област која је уведена у Правилник о друштвеном стандарду РФ ПИО, председник САПЕНС-а је истакао међугенерациску сарадњу и друштвену инклузију корисника пензија, додајући да је од почетка године одржано 15 трибина на којима је око десет хиљада пензионера имало прилику да се, у непосредном дијалогу са руководством РФ ПИО, информише о актуелним питањима од интереса за ову популацију.

Андреја Савић се осврнуо и на започету процедуру измена и допуна Статута САПЕНС-а, указујући на то да је поступак у току и да се, у циљу израде што квалитетнијег текста новог Статута, по нацрту који је израдила Комисија САПЕНС-а за статутарна и организациона питања,

након завршене јавне расправе, сада ради на финализацији предлога. Стога ће САПЕНС са коначним текстом предлога новог статута изаћи у последњем кварталу године, како би га Скупштина САПЕНС-а могла усвојити до краја године, а примена могла почети од 1. јануара 2027.

На основу свега изнетог, закључио је Савић, значајно је подигнут значај Савеза пензионера Србије, како у односу на покрајинска, градска и општинска удружења пензионера, тако и према државним органима, а посебно Републичком фонду ПИО.

Након уводног излагања председника Савића, председавање седници је преузео Драган Марковић, заменик председника САПЕНС-а. Председник Надзорног одбора САПЕНС-а, Мирко Божић, поднео је извештај о пословању Савеза у 2025. години и предлог Плана финансирања у 2026. години.

У расправи која је уследила по извештајним документима за 2025. и планским документима за 2026. годину, учествовали су: Миодраг Драгошан, УПО Мајданпек; Небојша Јелић, УПО Параћин; Миодраг Милосављевић, УПО Велика Плана; Милан Ненадић, Савез пензионера Војводине; Славко Пантовић, УПО Чајетина и Милош Грабунџија, УПС „Независност“. Дискусије су се тежишно односиле на испољене проблеме у расподели пакета солидарне помоћи по моделу јединствене набавке. Позитивно је оцењен рад САПЕНС-а у целини, као и припремљена извештајна и планска документа.

Након расправе и завршне речи председника Савића, сва предложена извештајна и планска документа су стављена на гласање и једногласно су усвојена.

Михаило Петковски

Олимпијада – најважнија манифестација пензионера

Пета редовна седница Скупштине Покрета трећег доба Србије (ПТДС) одржана је 15. априла ове године у Београду. Седници је председавала мр Драгана Калиновић, председница ПТДС.

На почетку седнице чланови Скупштине су минутом ћутања одали пошту преминулом члану Скупштине и једном од оснивача ПТДС, Велизару Ђерићу. Након тога Скупштина је једногласно усвојила предложени дневни ред у оквиру кога су размотрени извештајни документи о раду Покрета у 2025. години: Извештај о раду ПТДС и Финансијски извештај, као и План рада ПТДС и Финансијски план за 2026. годину.

У расправи која је вођена чланови Скупштине су једногласно констатовали да су сви послови и задаци предвиђени Планом рада ПТДС за 2025. реализовани успешно и у оквиру утврђених финансијских средстава, као и да је најзначајнија манифестација коју је ПТДС реализовао свакако био 18. Сабор пензионера – Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба, одржана у Врњачкој Бањи, од 30. септембра до 3. октобра, под слоганом „Сабор активне и креативне старости“.

Организатор и прошлогодишњег Сабора пензионера био је Савез пензионера Србије (САПЕНС), а стручно-техничку

Скупштина ПТДС једногласно је усвојила предложена извештајна и планска документа

реализацију поверио је Покрету трећег доба Србије. На манифестацији је учествовало око 900 учесника који су се надметали у спортским дисциплинама, дали свој допринос културном стваралаштву, здравственој едукацији и провери здравственог стања, међугенерациским манифестацијама, еколошким трибинама и другим активностима. У спорско-рекреативним такмичењима надметало се око 550 такмичара, а 19 сликара и пет иконописаца је учествовало у раду Сликарско-иконписачке колоније. На церемонији отварања Олимпијаде наступили су најбољи хор старијих – хор Удружења пензионера Аранђеловца, и фолклорни ансамбл из Неготина. Традиционални књижевни сусрети су окупили 16 најбољих учесника изабраних на литерарном конкурс у Књижевног клуба трећег доба.

Осамнаести Сабор пензионера је отворио проф. др Андреја Савић, председник Савеза пензионера Србије, а присутнима су се обратили и Никола Вукелић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Данило Вујичић, председник Управног одбора Републичког фонда ПИО, и Желимир Жилник, наш прослављени редитељ и сценариста.

Као посебно дешавање у оквиру 18. Сабора пензионера издваја се свечана седница, односно трибина посвећена обележавању 1. октобра – Међународног дана старијих. Трибини је присуствовало око 200 председника и делегираних представника свих удружења и организација пензионера Србије, а међу најзначајнијим гостима су били Јелена Жарић Ковачевић, министарка за бригу о породици и демогра-

фију, Реља Огњеновић, директор Републичког фонда ПИО, и Верика Лазевић, саветница у Кабинету председника Републике. Модератор свечане седнице био је председник САПЕНС-а, проф. др Андреја Савић.

Након расправе, чланови Скупштине су једногласно усвојили предложена извештајна и планска документа, уз констатацију да су урађена квалитетно и професионално.

У наставку седнице размотрени су и једногласно усвојени предлози састава Организационог одбора и радних тимова за припрему и реализацију 19. Сабора пензионера – Олимпијаде трећег доба, која ће се традиционално одржати у Врњачкој Бањи од 30. септембра до 3. октобра ове године, као и Програм спортско-рекреативних, здравствено-едукативних и културно-забавних активности у оквиру Сабора. У расправи је констатовано да су припреме већ почеле и да је стручна служба ПТДС извршила резервацију смештајних капацитета у Врњачкој Бањи за учеснике 19. Сабора. Скупштина Покрета трећег доба Србије задужила је Организациони одбор и стручну службу да наставе са радом на припреми 19. Сабора пензионера – Олимпијаде трећег доба.

М. Петковски

ОДРЖАНА СЕДНИЦА СКУПШТИНЕ САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

Изабрано руководство СПВ

У Новом Саду је, 7. априла ове године, одржана седница Скупштине Савеза пензионера Војводине, на којој је изабрано руководство ове пензионерске организације.

Након радног дела седнице, током кога су, поред осталог, усвојени извештаји о пословању Савеза за прошлу годину, као и Програм рада и Финансијски план СПВ за 2026. годину, одржан је изборни део седнице. За председника Савеза пензионера

Војводине реизабран је Милан Ненадић, досадашњи дугогодишњи председник, а за потпредседника је изабран Мирко Божић. На седници су такође изабрани чланови Извршног одбора, председник и чланови Надзорног одбора и њихови заменици, чланови Комисије за статутарна и организациона питања, као и чланови Комисије за избор и именовање.

Одржаној седници присуствовали су и проф. др Андреја Савић, председник Саве-

Милан Ненадић (у средини) реизабран на место председника СПВ

за пензионера Србије, Светлана Ђуретић, саветница директора Покрајинског фонда за пензијско и инвалидско осигурање, и Марија Грубор, чланица Извршног одбора ДДОР Нови Сад.

В. К. С.

ЧЕЛНИЦИ НОВОГ САДА ПРИСУСТВОВАЛИ ИЗБОРНОЈ КОНФЕРЕНЦИЈИ МОП СРЕМСКА КАМЕНИЦА

Изабрано ново руководство

Једна од највећих месних организација пензионера у Удружењу пензионера града Новог Сада, Сремска Каменица, одржала је 27. марта ове године своју изборну Конференцију. Догађају је присуствовало више од 100 чланова месне организације и званица, међу којима су били челници града Новог Сада: градоначелник Жарко Мићин, са сарадницима, председница Скупштине града, Дина Вучинић, чланица Градског већа за културу Маја Черемичић-Шаиновић, као и руководство УПГНС – председница Милена Жарковић, потпредседници Нада Голић и Милутин Вукас, и секретар Срето Качар.

На почетку изборне Конференције усвојени су, једногласно, Извештај о раду и Извештај о материјално-финансијском пословању МОП за 2025. годину, План рада и План материјално-финансијског пословања МОП за 2026, а након тога прешло се на избор Месног одбора Сремска Каменица. За наредни мандатни период од четири године једногласно је изабрано ново руководство МО на челу са председником Миленком Јовановићем. Такође једногласно, Конференција је подржала предлог да и у наредном четворогодишњем мандату Милена Жарковић остане на челу УПГНС.

Присутнима на Конференцији обратио се градоначелник Новог Сада, Жарко Мићин

Председница УПГНС је поздравила скуп и захвалила уваженим гостима на издвојеном времену и подршци.

– У овој, за нас јубиларној, 80. години рада УПГНС, и изборној години, имамо изборе у 45 месних организација пензионера и изборе на нивоу Удружења. Позивам вас да изађемо на изборе и подржимо оне који су нам највише помогли, а који ће нам, сигурна сам, и даље помагати, а то је град Нови Сад, који је, између осталог, подржао велики број наших пројеката намењених за унапређење материјалног положаја и друштвеног статуса корисника пензије, које смо реализовали уз помоћ великог броја активиста и волонтера окупљених у УПГНС. Истовремено захваљујем институцијама града, Покрајине Војводине и Републике Србије, јер је велики број

пензионера са малим примањима из наше градске средине добио новчану помоћ, отишао у бање на рехабилитацију, добио пакет солидарне помоћи – истакла је Милена Жарковић.

Чланове Конференције поздравио је и градоначелник Новог Сада, Жарко Мићин, који је рекао да му је велико задовољство што заједно са председницом Скупштине града Новог Сада, Дином Вучинић, и чланицом Градског већа за културу, Мајом Черемичић-Шаиновић, присуствује изборној Конференцији МОП Сремска Каменица.

– Нови Сад брине о својим пензионерима који ове године одржавају изборне конференције у свих 45 организација на територији града. Овом приликом истичем да смо изградиле или адаптирале више од 20 домова или клубова за пен-

зионере, где се они друже и активно проводе време, омогућавамо им одлазак у бање на рехабилитацију и одмор о трошку града, а сваке године из градског буџета обезбеђујемо финансијску помоћ од 20.000 динара за преко 6.500 пензионера. Желим срећу и успех у раду новом руководству и честитам новом председнику Миленку Јовановићу на избору – казао је градоначелник Мићин.

Председница Скупштине града, Дина Вучинић, разговарала је са присутним пензионерима, захвалила им за све што су учинили и чине за град.

– Наши пензионери су темељ заједнице коју данас гради-мо. Ваш рад, одрицање и искуство уградиле сте у сваки део нашег друштва. Зато је наша обавеза да вам пружимо подршку, сигурност и достојанствен живот. Важно је да останемо посвећени унапређењу услова за старије, од боље здравствене заштите, преко социјалне подршке, до могућности за активно учешће у заједници. Хвала на свему што сте учинили и што даље чините, ваше искуство и мудрост су нам драгоцене, а на нама је да покажемо бригу и поштовање које заслужујете – поручила је председница Скупштине града Новог Сада, Дина Вучинић.

Д. Ивановић

У КРУШЕВЦУ БЕСПЛАТНО РЕКРЕАТИВНО ПЛИВАЊЕ ЗА СТАРИЈЕ СУГРАЂАНЕ

„Пливај и уживај” за 65+

На затвореним базенима Спортског центра Крушевац се од 7. априла 2026. године реализује програм бесплатног рекреативног пливања за суграђане старије од 65 година под називом „Пливај и уживај”. Спортски савез града Крушевца, у партнерству са локалним Удружењем пензионера и Спортским центром, а уз подршку града Крушевца, организује ову акцију у два

овогодишња циклуса – у априлу и мају, односно у октобру и новембру.

Програм реализују представници стручне службе Спортског савеза, тачније професори физичког васпитања, уз координацију лиценцираног пливачког тренера, сваког уторка и четвртка у термину од 10 до 11 часова.

Како наводе из Спортског савеза града Крушевца, циљ

организације и реализације овог пројекта је стварање услова за бављење спортом и рекреацијом код суграђана треће животне доби, промоција здравих животних навика, превенција болести и спортско дружење.

Пријаве заинтересованих полазника врше се у Удружењу пензионера Крушевац, а пријава подразумева попуњавање анкетног листа и достављање

потврде лекара о испуњености здравствених услова за бављење пливањем.

В. К. С.

Видљива подршка – видљив рад

Удруштву у којем се свакодневни допринос жена често подразумева али ретко препознаје, радионице „Видљива подршка – видљив рад“ доносе важан помак – од тишине ка дијалогу, од невидљивости ка признању. Кроз овај пројекат, који спроводи Удружење жртава насиља „Хајр“, уз подршку Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, отворена је тема о којој се дуго ћутало, тема неплаћеног рада жена. Рада који чини темељ сваке породице, али и друштва.

Ово удружење, једно од најактивнијих у региону у погледу пружања директне помоћи женама и деци жртвама породичног насиља, у претходном периоду одржало је низ радионица широм Србије: у Шиду, Новом Саду, Лесковцу, Нишу, Аранђеловцу, Јагодини, Трстенику и Врњачкој Бањи. Завршна радионица, која је била прилика

Са радионице одржане у Аранђеловцу

да се сумирају резултати, поделе искуства и направе снажни кораци ка праведнијем и одговорнијем друштву, одржана је у Београду. Ове радионице окупиле су жене различитих животних прича, али са заједничком потребом – да буду виђене, саслушане и подржане. Кроз отворен дијалог и размену искустава, говорило се о економским, психолошким и друштвеним последицама невидљивог, свакодневног рада, али и о начинима на које заједница и

институције могу да пруже конкретну подршку.

Треба нагласити да је неплаћени рад жена проблем који је препознат и на националном нивоу и једна је од важних тема за институције Србије. Статистички подаци осветљавају размере овог проблема. Када би се кућни рад прерачунао у радне сате, жене би месечно зарађивале око 72.000 динара. Још снажније одјекује процена да, када би их уврстили у нацио-

налну економију, вредност женских послова чинила би више од петине бруто домаћег производа. Ипак, иза бројки стоје животи жена које често остају без прилике да се образују, развијају каријеру или се посвете себи, зато што су у потпуности посвећене кући и породици.

– Ми које смо изашле из насиља нисмо жртве, жртве су оне којих више нема. Зато позивам све да се прикључе, да будемо победници, да виде колико је живот леп, колико је лепо помоћи другима и колико ствари могу да науче. Имам осећај да, да сам ја знала све ово што сада знам, никада не бих ни била жртва насиља – истакла је Хајрија Рамадани, председница Удружења „Хајр“.

Одржане радионице за циљ имају да пошаљу поруку да подршка и снага постоје и да су промене могуће.

Д. Лукић Лазовић

РАДИОНИЦЕ ЗА ЖЕНЕ ИЗ КРУШЕВЦА И ОКОЛИНЕ

Вештине за реаговање у ванредним ситуацијама

Уз подршку Европске уније и у сарадњи са Министарством здравља, Сектором за ванредне ситуације МУП-а, градом Крушевцем и Црвеним крстом Крушевац, Програм Уједињених нација за развој (УНДП), организовао је догађај посвећен јачању вештина жена за реаговање у ванредним ситуацијама. Догађај је одржан у оквиру традиционалне акције добровољног давалаштва крви Црвеног крста уочи Међународног дана жена, на којој је више од 600 људи дало крв.

Представници организатора и партнера нагласили су важност спремности за ванредне ситуације и улогу жена у очувању безбедности локалних заједница.

– Жене су једна од рањивијих група у ванредним ситуацијама, али и кључни ослонац породице и локалне заједнице. Кроз радионицу им је омогућено

Учеснице, предавачи и организатори

стицање практичних знања и вештина из области прве помоћи и адекватног реаговања у случају ванредних ситуација. То нису само вештине, то су способности које могу направити разлику између страха и сигурности, између немоћи и деловања, између живота и губитка. Град ће увек подржавати овакве иницијативе – поручила је Снежана Радојковић, заменица градоначелника Крушевца.

Пројектна менаџерка Делегације ЕУ у Србији, Маја Вучковић

Крчмар, навела је да је то једна од активности које ЕУ подржава како би се побољшала спремност здравственог система Србије на кризе.

– Модернизујемо лабораторије за јавно здравље, јачамо систем за управљање ризицима од катастрофа и улажемо у дигиталну здравствену инфраструктуру. Међутим, једнако важан је и рад са грађанима, подизање свести, преношење знања која могу спасити живот. До сада смо овим догађајима

досегли више од 220.000 људи широм Србије – истакла је Вучковић Крчмар.

Више од 50 жена из Крушевца и околине учествовало је на радионицама о реаговању и пружању прве помоћи у ванредним ситуацијама попут пожара, земљотреса и поплава, а унапредиле су знање и о значају добровољног давалаштва и залиха крви у кризним ситуацијама. Радионице су одржали стручњаци Одељења за послове одбране и ванредне ситуације града Крушевца, Дома здравља и Црвеног крста Крушевац и Завода за трансфузију крви Ниш.

Догађај је организован у оквиру пројекта „ЕУ за здравствени систем Србије“, који финансира ЕУ, а спроводе УНДП и Светска здравствена организација у партнерству са Министарством здравља и Министарством унутрашњих послова.

Н. Курјачки

Расположени и за такмичење и за дружење

Окупљање ради дружења и учешће на некој од радионица из богатог програма свакодневица су у Дневним центрима и клубовима за старије који више од четири деценије постоје у оквиру Геронтолошког центра Београд. Декупаж, макраме, штрикање, хеклање, ткање, курсеви фотографије и рекреативних вежби само су неки од десетак расположивих на којима њихови посетиоци задовољавају своју радозналост и уче нове вештине. Рукотворине излажу са или без повода, за свој мерак или за госте, а изложба ускршњих аранжмана постала је традиција у чијој припреми и презентацији скоро сви радо учествују. Тим поводом, 8. априла, посетили смо Клуб за активно старење „Игор Холодков“ у Београду и уверили се да је Ускрс празник који много пре календара уноси радост, буди креативност и разлог је више једног оваквог окупљања.

Припреме и израда ускршњих аранжмана у клубовима почели су месец дана пре изложбе, а сам догађај је био ревијалног и такмичарског карактера. Изложено је више десетина аранжмана са различитим мотивима из двадесет једног клуба са територије Београда. Изведен је културно-музички програм током којег је жири изгласао три најлепша аранжмана и уручио захвалнице појединцима који су се истакли у име свог клуба.

– Ја сам правила јаје у свом стилу, тј. за декор сам искористила тканину, јер се ткањем иначе бавим, а сада сам то радила овако – узела сам јаје, нацртала лик па сам га обукла у тканину и направила сам девојку. Морам да кажем да сам ово радила са својим унуцима, који су као мали волели да иду са мном у клубове на дружење и радионице и ти моменти су им

Анка Недучин са својом ускршњом декорацијом

остали у лепом сећању – рекла нам је Анка Недучин.

Анка је у име клуба „Игор Холодков“ примила похвалницу за учешће на изложби ускршњих аранжмана, а и иначе је редовна у овом врачарском клубу где уторком и четвртом, од 11 до 13 часова, држи радионице ткања.

– Често и заборавимо на време па останемо и дуже, а понекад се договоримо и дођемо произвољно преко недеље. Тако ћемо радити и преко лета, па ко год не отпутује, може да нам се придружи. За мене су доласци у Клуб, што би се рекло, три у један – изађем из куће,

Победнице изложбе ускршњих аранжмана, слева надесно: Даница Крстић, друго место, Мира Галовић, прво место, и Розалија Петровић, треће место

урадим „нешто“ и то „нешто“ има резултата. Иначе у овом сам клубу од почетка његовог постојања, дакле три године, а у Геронтолошком центру више од десет година. Тако сам прошла све могуће курсеве – декупаж, глину, накит... Радознала сам по природи, волим да се дружим и увек се обрадујем својим пријатељицама, као и оне мени – наводи Анка и додаје да је ткањем почела да се бави када је отишла у пензију како би себи и пријатељима направила тканину по жељи.

Каже да је то временом постала пракса и поклон којем се нај-

више обрадују, јер је настао из љубави.

– Док стварам шал, огртач или нешто треће, ја мислим на ту особу. Та енергија и љубав се на овај начин преносе, осећај је добар а то видим по начину на који се поклон прихвата. Такође, жеља ми је и да наш етно мотив и фолклор пренесем на модерне одевне предмете, да сачувамо овај стари занат и нашу лепу традицију, али и да се лепо дружимо – истиче она.

Анка има 74 године, стоματοлог је у пензији, бака је унука гимназијалца и унуче школарца, заљубљеник је у јогу и бивша мис сениор.

– Тако је, на предлог Клуба 2016. године учествовала сам на такмичењу Мис сениор Србије. Избор је био на Сајму, побрала сам симпатије и гласове жирија и публике и понела сам титулу „најлепша бака“. Волим да лепо изгледам и да сам у кондицији, јогу сматрам важном као стил живота и без ње не почињем дан. Када устанем, добро јутро кажем и себи и Сунцу, онда ми дан почне лепо, а активности одрађујем с лакоћом – несеквично нам је открила тајну свог лепог изгледа и доброг расположења Анка Недучин из Клуба „Игор Холодков“.

Марија Симвић-Максимовић

Изложба и у Дому „Бежанијска коса“

Највећи дом за старије у земљи, „Бежанијска коса“, који послује у оквиру Установе Геронтолошки центар Београд такође је организовао традиционалне активности поводом ускршњих празника – изложбу најлепше осликаних јаја. У УГЦБ кажу да је значај изложбе и активности које јој претходе велики јер шарање јаја захтева стрпљење и мирну руку а изложбе пружају ауторима осећај признања.

– Шарање и бојење јаја је један од најстаријих и најлепших хришћанских обичаја који симболизује поновно рађање, буђење природе и победу живота над смрћу. Припреме за избор најлепшег ускршњег јајета имале су велики значај јер су подстицале дружење и креативно изражавање. Вођене су од стране радних терапеута пред којима је био велики задатак да прикажу умећа корисника дома јер су управо они носиоци аутентичних техника – кажу у УГЦБ.

Подршка има име – „Плетисанке”

„Неуморна плетисанко,
што плетиво плетеш танко,
међу јавом и мед сном...”

Пештерска висораван или Пештер представља највећу висораван на Балкану и једну од највећих у Европи, познату по јединственим природним лепотама. Та планинска зараван од око 50 квадратних километара броји више од четрдесет хиљада становника, гостопримљивих горштака широког срца. У њеном седишту лежи општина Тутин са својим скромним и вредним људима, а у срцу града се крије једно мало женско удружење „Плетисанке”. Започеле су своју причу 2020. године, у склопу невладине организације „Импулс” из Тутина, а баве се израдом традиционалних ручних радова специфичних за тај крај, па тако и очувањем културне баштине и традиције.

Атифа Шаљић, оснивач, просветни радник, професор српског и босанског језика, каже да је поносна на свој рад, посебно на активистички део који је започела у удружењу „Импулс”. Иако ради у школи и важно јој је то занимање, Атифа сматра да је кроз свој активистички рад много више допринела заједници.

– Радећи у „Импулсу”, негдје прије пет година, створила се прилика да конкуришемо код

Део радности Удружења, Атифа Шаљић прва слева

Агенције за развој у Новом Пазару. Наш крај је специфичан, са строго патријархалном средином, али смо кроз радионице које смо одржавали по селима разговарали са женама како се некад радило, да ли су икада биле самосталне и како је све то изгледало. Закључак је био да су оне раније живјеле од ткања и на тај начин издржавале породицу па сам тако дошла на идеју за пројекат. Уз консултацију са директорком „Импулса”, Џенифом Аговић, написала сам пројекат који је убрзо усвојен те смо добиле један велики вертикални и три хоризонтална разбоја, и тако је све кренуло – наводи Атифа.

Она каже да им је у почетку циљ био да се укључе жене које су претрпеле насиље, оне које имају жељу да изађу из куће и да се друже, да уче нешто корисно. И баш тако је било, нашли су жену са Пештера која зна да тка и која је добра у свом занату на једној врсти разбоја, и уз њу још једну из Београда која је знала и другу врсту ткања. Цео пројекат је заживео а вест је одјекнула неочекиваном брзином, те су жене

звале да се распитују ко може да присуствује обукама и постоје ли нека ограничења.

– Како се у региону прочуло за нас, захваљујући интересовању свих тих жена одржала сам неколико радионица у окружењу, у Црној Гори, у Босни такође, и пресрећна сам што смо толико биле интересантне јавности – истиче Атифа.

Поред тога, ове вредне и инспирисане жене су осмислиле још један пројекат по коме би се обучавале у пуствовању вуне. Приметиле су да се у пештерском крају неискоришћена вуна баца и пали, јер нема купаца.

– Нови пројекат је био о томе да се жене на Пештеру едукују како да искористе вуну, да је не бацају. У почетку, у нашем тиму је било пет жена и све су биле расположене да обиђемо пештерска села, па сам као наставник остварила контакт са школом у Лескови, која је једна од највећих месних заједница на Пештеру. Тако смо слали позиве женама да дођу на радионице, којима се као едукатор прикључила и моја ћерка Џенана. Имали смо подршку и од фондације „Траг” где су едукаторке биле жене из Сремске Митровице, које су заиста фантастичне – с радошћу прича Атифа и додаје да их је она лично угостила.

Како наводи, увече су организовале заједничка дружења на којима су се створила велика пријатељства и то је било прелепо искуство за све.

На Пештеру, који другачије називају сибирски крај, због ниских температура зими, некад и до -39°C , села тешко преживљавају. Тутин покрива 33.000 становника али много се одселило и даље одлазе. Зато је корисно за све те жене да су нашле нову активност, јер је некада ту било више од 1.500 оваца, а породице су живеле од продаје и прераде вуне, док се данас ниједно домаћинство више тиме не бави. Уместо тога, руно чувених пештерских оваца завршава на депонији, те су ове вредне жене решиле да га искористе, да праве јастуке, капице, шалове, па и тениске лоптице. Од општине Тутин имају подршку у виду простора за радионице и фестивале, а локална самоуправа купује и „Плетисанкине” производе за корпоративне поклоне. „Плетисанке” су до сада организовале два регионална фестивала и сајам предузетништва. Тренутно имају пет сталних и три повремено ангажоване чланице. Рекламирају се на инстаграму где имају доста пратилаца и поруџбина, а ускоро им излази и књига „Ризница блага”.

– Све ове активности су нам додатни извор прихода, а такође помажем женама на селу тако што им пишем пројекте, изнајмим разбој, јер нису увек сви разбоји заузети па могу да дођу код нас. Сарађујемо са другим удружењима, посебно бих истакла Раду Никшић из Новог Пазара, затим „Етно мрежу” која организује колоније, а чланица сам и „Оснажених”. План нам је да наставимо мисију еманципације жена, али и међугенерациску и културолошку сарадњу а један од планова је и сарадња са школом из Краљева, да размешујемо мултиетничност, да они уче нас а ми њих о обичајима и култури – закључује Атифа Шаљић.

Љупка Адамовић

Традиционални мотиви – Џенана Шаљић-Кривошић

УСКРШЊЕ МАНИФЕСТАЦИЈЕ У ЈАБЛАНИЧКОМ КРАЈУ

Хуманост најмлађих

Продајни хуманитарни базар ОШ „Светозар Марковић“

Ученици и наставници лесковачких и власотиначких основних школа и предшколских установа традиционално сваке године пред Ускрс својим суграђанима честитају празничне дане хуманитарним малопродајним базарима, са којих је сав приход намењен њиховим друговима и другарицама слабијег материјалног стања.

У Градском парку у центру Лесковца наставници и ученици Основне школе „Светозар Марковић“, чланови Ђачког парламента, предвођени наставником и лесковачким уметником Бојаном Константовићем, организовали су 14. традиционални хуманитарни продајни базар дечјих рукотворина. Свој хумантарни базар на централном градском тргу у Лесковцу имали су и ученици и наставници СОШО „11. окто-

бар“. Обе манифестације привукле су велики број Лесковчана.

Да се током ускршњих празника у Јабланичком округу традиционално негује хуманитарна иницијатива најмлађих житеља потврђује и веома успешан базар и занимљива музичка манифестација деце школског узраста „Власотиначке дечје радости“. Организатор ове манифестације била је Туристичка организација општине Власотинце уз страну помоћ локалне самоуправе.

У исто време, пред овај велики празник, у Власотинцу су започеле овогодишње Плазма Спортске игре младих под називом „Игре су закон“. Спортске игре деце школског узраста трајаће све до 20. маја ове године, а ученици ће се такмичити у разним спортовима и играма на отвореном и у СРЦ „Власина“.

Т. Стевановић

У ТРСТЕНИКУ ТРАДИЦИОНАЛНА УСКРШЊА ХУМАНИТАРНА АУКЦИЈА

Број уметника већи сваке године

У Ликовном салону Дома културе у Трстенику одржана је традиционална, двадесета по реду, хуманитарна аукција васкршњих јаја. Организатори су и овога пута били Центар за социјални рад, Туристичка организација и Народни универзитет Трстеник. Према речима директора Туристичке организације Трстеник, Владимира Јевтића, број уметника се сваке године повећава. Аукција је почела минутом ћутања у част недавно преминуле Душице Малићанин, која је као некадашњи директор и радник Туристичке организације низ година учествовала у организацији ове манифестације.

– На овој хуманитарној аукцији продата су 52 уметничка рада, које је радило 44 аутора. Овом приликом прикупљено је 394 хиљаде динара за лечење четири болесна малишана. Најскупље јаје осликали су ученици Основне школе „Раде Додић“ из Милутовца и оно је продато за 22 хиљаде динара. Свим учесницима, школама, удружењима

Изложбена дела уметника на хуманитарној аукцији васкршњих јаја

и појединцима уручили смо захвалнице за допринос у реализацији ове манифестације. У оквиру програма наступили су ученици Основне музичке школе „Корнелије Станковић“ и чланови Фолклорног ансамбла „Свети Никола“ – рекао је Владимир Јевтић, директор Туристичке организације Трстеник.

Јевтић је захвалио свим учесницима јер су, како је навео, и овога пута показали велику хуманост и солидарност, као и медијима који су помно пратили аукцију.

Д. Ивановић

ПРАЗНИЧНЕ АКТИВНОСТИ
У СВРЉИГУ

Манифестација младости и радости

У Сврљигу је на Ускрс, 12. априла, одржан Други ускршњи хуманитарни фестивал, манифестација препуна радости. Сва дешавања, уз ускршњу литургију, смештена су у порти цркве Свети цар Константин и царица Јелена и у делу Хаџићеве улице. Постављени су продајни штандови са дечјим радовима и ускршњим јајима и целокупан асортиман имао је малопродајни карактер.

Прикупљена средства, у износу од око 130 хиљада динара, усмерена су за лечење болесне деце из ове варошице. На фестивалу је била и разноврсна понуда хране и пића, специјалитет белмуж и много лепо украшених ускршњих јаја, као и шећерна вуна, кокице и сладолед за најмлађе.

Изабрано је и најлепше фестивалско ускршње јаје, одржано такмичење за најтврђе јаје, квиз знања о Ускрсу и ускршње сликање, а све време током трајања фестивала смењивале су се игре фолклорних друштава.

Празнично расположење осетило се и пре и после празника. Активности су почеле 3. априла плетењем венчића и позоришном представом. Затим је у Сврљигу, у градском парку, обележена Лазарева субота – Врбица. Више стотина девојчица и дечака уживало је у цвећу, звончићима, венчићима, у дечјем празнику. Од парка до цркве организована је литија и у цркви је освећена врба. У селу Преконога обновљен је обичај Лазарице. На Велики четвртак у порти цркве за најмлађе је организована ликовна радионица у оквиру које су деца фарбала јаја.

Хуманост, дружење, ускршње радости на сваком кораку. И у сврљишким селима Ускрс је обележен уз поштовање традиције и обичаја.

Организатори ускршњих догађаја били су општина Сврљиг и црква Свети цар Константин и царица Јелена у Сврљигу.

С. Ђорђевић

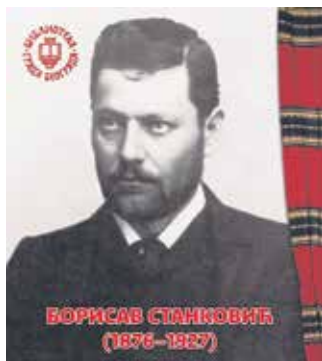

Писац дерта и севдаха

Библиотека града Београда приредила је, у Галерији „Атријум“, изложбу поводом 150 година од рођења писца Борисава Боре Станковића, мајстора психолошке прозе и аутентичног хроничара старог Врања. У оквиру изложбе „Борисав Станковић (1876-1927)“, која је трајала од 31. марта до 17. априла, приказана је разноврсна документарна грађа, оригинални рукописи и фотографије, као и издања Бориних најпознатијих дела, међу којима се издвајају „Нечиста крв“ и „Коштана“.

Ауторка изложбе, Олга Красић Марјановић, на отварању је истакла да су живот и дело Станковића неодојиво повезани с временом у којем је стварао, те да је његова књижевност дубоко укоренења у амбијенту родног града с краја 19. и почетка 20. века. Ипак, он је много више од приче о Врању и севдању – Бора Станковић је пре свега један од првих модерних писаца у Србији, критичар патријархалног друштва и међу најбољим приповедачима унутрашњег света жене.

Поставка у „Атријуму“ обухвата и податке о Станковићевом животу у Београду, где је, упркос жељи да студира књижевност, завршио права, а ауторка изложбе је посебно истакла улогу његове супруге Ангелине Сабат, која је, како је навела, „брижљиво бдила над рукописима, преписивала их и учествовала у њиховом обликовању“.

Красић Марјановић је истакла и да је истраживање Бориног живота и рада отежано због малог броја сачуваних рукописа, фотографија и докумената.

Прва и основна биографска чињеница овог писца свакако јесте Врање. Станковић је непосредни и лични носилац приче која, на први поглед, не иде даље од малог града на југу Србије – као да за њега други свет не постоји. Врање је писцу дало прототипове за све значајније ликове, карактере, слике из живота, наметнуло му амбијент, говор, атмосферу. Он сам је лично врло мало могао да искуси живот старог Врања, који је већ почео да нестаје у периоду након ослобођења од Турака, дакле, мало пре његовог рођења. Ипак, тај историјски период Бора Станковић ће уградити у основ својих главних књижевних дела, као социјалну и психо-

лошку позадину, те је цело његово стваралаштво прожето успоменама на старе дане, на детињство, младост, на непресушну тежњу да живот у оном Врању сачува од заборава.

Станковићево дело су веома ценили његови савременици, посебно писци Јован Дучић, Радоје Домановић, Иво Андрић. Он се, ипак, након Првог светског рата повукао из књижевног живота, погођен ратним искуствима и уверењем да не може надмашити своја најзначајнија дела. Сматрао је да књижевник не треба више да пише ако не може да створи боље и вредније дело.

На дан рођења Боре Станковића, 31. марта, и у његовом родном граду почео је низ догађаја којима се обележава велики јубилеј. Разноврстан програм, од изложбе до књижевних манифестација, припремљен је за целу годину. **М. Јовановић**

СВЕТКОВИНА КЊИЖЕВНОСТИ У ВРАЊУ

Награда писцу Видосаву Стевановићу

Приповедач, романијер, сценариста и драмски писац Видосав Стевановић овогodiшњи је добитник престижне књижевне награде „Борисав Станковић“. Једногласну одлуку жирија саопштио је на конференцији за медије песник из Врања Мирослав Цера Михаиловић, уредник Књижевне заједнице „Борисав Станковић“. У дворишту Музеј куће Боре Станковића новинари су обавештени да је награда овогodiшњем лауреату припала за његово целокупно стваралаштво.

У образложењу жирија наглашено је да књижевник Видосав Стевановић по свом стваралаштву, уз Миодрага Булатовића и Драгослава Михаиловића, спада у ред писаца блиских делу Боре Станковића.

– Стевановићеви јунаци као маломоћни несрећници, свако на свој али суштински сличан начин, зле коби, протагонисти су

Мирослав Цера Михаиловић

огољеног живота, без икакве мимикрије и маскирања, а управо се о томе није требало говорити, нити писати. Пожељно је било игнорисати их, иако су били видљиви на сваком кораку. На улици као просјаци, у црквеним двориштима као бескућници. У кафанама са свим психичким траума-

ма, у свратиштима за убоге, попут ликова из књиге „Божји људи“ Боре Станковића – наглашено је у образложењу жирија.

Чланови књижевног жирија истичу да Видосав Стевановић такав статус „убогих и неснађених“, одувек присутних, није могао прихватити као уобичајен и нормалан током читавог свог плодног и аксиолошки изузетно вредног стваралаштва.

– Можда у тој динамичној егзистенцијалној и духовној угрожености можемо издвојити и његов књижевни мото, који је истовремено био и мото читаве Стевановићеве генерације „црног таласа“, а који је он живео и дограђивао, не само искуствено – нагласио је Мирослав Цера Михаиловић.

Престижна књижевна награда „Борисав Станковић“ најбољим српским писцима додељује се већ 35 година.

В. Пешић

НИЖИ РАНГ У ОРГАНИЗАЦИЈИ НОСИ ВЕЋИ РИЗИК ОД ИНФАРКТА

Болест има поштански број

Пре два века римски лекар Ђовани Батиста Моргањи открио је да су болесници из различитих квартава Рима умирали од различитих болести. У богатом Трастевеу срца су престајала да раде, а у сиромашној Субури су се плућа пунила течношћу. Он је био први који је забележио оно што данас знамо као социјалне детерминанте здравља – колико далеко од куће је река, да ли кров пропушта кишу, да ли трпеза садржи воће, колико чланова породице спава у истој соби – одговори на ова питања одређују болести од којих болујемо, закључио је Моргањи. Адреса условљава болест више него било који патоген, јер она одређује шта једемо, како спавамо, чега се бојимо и колико дуго ћемо живети. Три века касније та адреса постала је прецизнија него икада, она предвиђа дијагнозу боље од генетике, породичне анамнезе и личних избора.

Опсежна студија аустралијског доктора Дејвида Вајтмена 2017. године је показала да људи са високим нивоом образовања имају 60 одсто већи ризик од оболевања од меланома у односу на популацију са нижим образовањем, самим тим и са нижим приходима. Закључио је да је меланом постао болест рекреативног излагања сунцу, болест зимских одмора на Малдивима и чланства у престижним теретанама са соларијумима. Аустралија је једна од најбогатијих земаља на свету и прва по броју оболелих од меланома, богати људи умиру од сунца које су платили да виде.

Алкохолизам је доживео својеврсну трансформацију из болести маргиналаца у болест професионалаца, те је уведен термин „високо функционални алкохолизам“ који се односи на образоване пословне људе који конзумирају квалитетна вина свакодневно али ритуално, не возе пијани и никада не пропуштају састанке. Њихова јетра пропада истом брзином, али дијагноза касни због бољег здравственог осигурања, мање стигме и лекара који не желе да их етикетирају јер су успешни. Богати користе приватне клинике за детоксикацију, док сиромашни завршавају на хитним пријемима са цирозом јетре у терминалној фази. Анорексија и булимија називају се „велнес“ болестима, поремећаји исхране од којих најчешће оболевају они који имају новца за приватне тренере и нутриционисте. С друге стране спектра, дијабетес типа 2 постао је више економска него медицинска категорија, објављено је у часопису Ланцет 2017. године – што нижи приход, већа је вероватноћа развоја дијабетеса. Истражи-

вачи су закључили да несигурност, страх од губитка крова над главом или посла директно индукује инсулинску резистенцију, јер тело које је константно активирано страховима није у могућности да регулише шећер.

Кардиоваскуларне болести у сиромаштву имају другачији карактер и узрок него код богатих – код богатих се хипертензија сматра болешћу стреса, док је код сиромашних она директна последица физичког окружења. Студија која је пратила хиљаде радника 20 година у Британији показала је да нижа позиција у организацији носи већи ризик од инфаркта. Истраживачи су закључили да потчињеност туђим одлукама, немогућност планирања и недостатак аутономије могу бити фаталнији од генетике. У средњој класи развијају се специфичне болести, најчешће аутоимуне као што су Хашимото синдром и реуматоидни артритис. Претпоставља се да имуни системи припадника средње класе нису били довољно изложени патогенима у детињству да би развили отпорност, као и да су изложени константном стресу због одржавања друштвеног статуса. Алергије и интолеранције на храну постале су својеврсни симбол средње класе, као и све присутнији синдром сагоревања чији су симптоми физичка и емоционална исцрпљеност. Код менталних болести јаз између богатих и сиромашних је највидљивији, понајвише у земаљама без универзалног здравственог осигурања као што су Сједињене Државе. Сиромашнији пацијенти добијају дијагнозе као што су поремећаји

личности или понашања, док богати углавном имају депресију и анксиозност. Стигма, страх од губитка посла и мања доступност медицинских услуга доводи до тога да сиромашнији више оболевају, али се мање лече, те је у овој групи највећа стопа самоубиства.

Доктор Моргањи је умро са 90 година у богатом римском кварту од срчаног удара, док је његов 15 година млађи асистент преминуо исте године од туберкулозе у влажном стану сиромашнијег краја града. Три века медицине касније ситуација је непромењена и говори да болест никада није само пука биолошка чињеница, већ да је дубоко условљена социјалним статусом сваког појединца. Али болест никако није лична биографија, већ колективна прича о томе како смо организовали своје друштво, на који начин смо поделили ресурсе, како смо одлучили ко ће дисати чист ваздух а ко дим, и ко ће јести воће а ко адитиве. Меланом постаје симптом слободног времена проведеног на сунцу које је неко могао да приушти, док аутоимуне болести представљају страх од губитка места у друштву који је толико интензиван да тело почиње да напада само себе.

Упркос технолошком напретку, остаје несагледива провалија између оних који умиру због избора и оних који умиру од принуде, а једина терапија која би могла бити делотворна је признање да здравље никада није била лична ствар, већ огледало друштва какво смо одабрали да градимо.

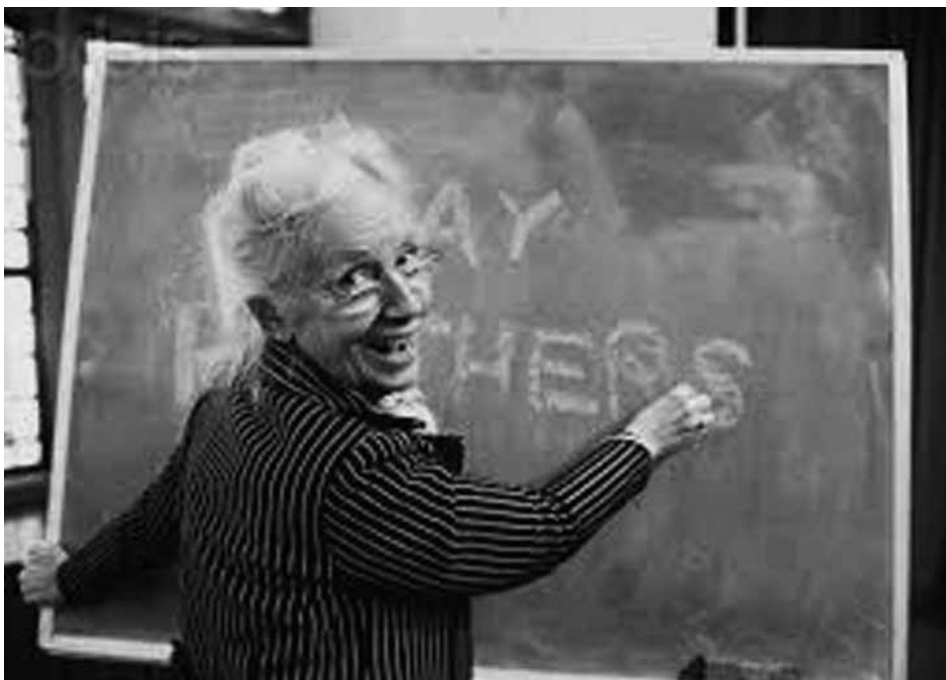
Емина Ћирић

Шта све можеш кад си Меги Кун

Старост није болест – она је снага и преживљавање, тријумф над недаћама и разочарањима, искушењима и болестима, понављала је свима који су били спремни да чују Меги Кун, (не)обична службеница у Презвитеријанској цркви, која, иако целог живота активна, није претпостављала да је најузбудљивија каријера чека тек кад оде у пензију.

Трећег августа 1970. Меги Кун из Филаделфије напунила је 65 година. Истог дана испраћена је у пензију са посла који је волела и који јој је био важан, једноставно зато што је савезни закон прописивао да је престара. Колеге су јој приредиле лепу прославу и поклониле машину за шивење да јој не буде досадно као пензионерки. Порука је била јасна: иди кући, шиј, повуци се, твој продуктивни живот је завршен. Али они нису добро познавали Меги Кун. Да јесу, знали би да је још у младости уређивала часопис „Друштвени прогрес“ подстичући сународнике да се боре за десегрегацију, праведно становање, једнакост жена, права радница. Током Другог светског рата координирала је програме за жене запослене у фабрикама које су радиле у тешким условима, а њене посете домовима за пензионере отвориле су јој очи за нову кризу: старији Американци су били остављани у домовима, инфантилизовани, лишени достојанства и сврхе. Године 1961. присуствовала је конференцији Беле куће о старењу и била ужаснута оним што је тамо видела и чула.

Стога није било реално очекивати да ће на свој 65. рођендан, упркос закону о обавезном пензионисању, пристати да оде мирно и без жалби. Уместо тога, машину за шивење сместила је у орман, позвала пет пријатељица – све су биле запослене жене њених година које су се суочавале са обавезним одласком у пензију – и започела покрет који је заувек променио амерички закон о пензионисању. Пријатељице су тај покрет првобитно назвале „Саветовање старијих и млађих одраслих за друштвене промене“, али је телевизијски продуцент Рубен Гамс, када је чуо Меги како говори, предложио упечатљивије име: „Сиви пантери“. Неким члановима покрета име се није допадало, бринули су да звучи превише милитантно, али је Меги тврдила да оно симболизује друштвену акцију и позиционира старије особе као активне а не пасивне учеснике.

Организација коју је основала и даље постоји и развија се

Ако нисте спремни, пензионисање са 65 година вас чини не-особом, лишава вас осећаја заједништва који је раније дефинисао ваш живот, говорила је Меги Кун истичући да „у САД постоји свеprisутна друштвена предрасуда која тврди да је старост катастрофа и болест“. Наглашавала је да њена генерација мора да буде саслушана и уважена, те да друштву недостаје историјска перспектива коју старији људи могу да пруже. Неочекивано брзо Меги Кун је постала славна национална личност, говорећи на преко 200 догађаја годишње и појављујући се у гледаним емисијама „The Tonight Show with Johnny Carson“, „The Phil Donahue Show“ и „Today“. Користила је своју позицију да свуда истиче дискриминацију по основу година. Критиковала је штетне стереотипе али и домове за старије као „ограђене просторе“ који сегрегирaju старије особе док се претварају да им помажу. Под њеним вођством „Сиви пантери“ се нису ограничили само на „питања старијих људи“. Њихов слоган је био „Старост и младост у акцији“, а међу чланством било је много средњошколаца и студената. Меги је веровала да су млади људи расипани људски ресурси, занемарени и потцењени баш као и старији. Култура која одбацује и старе и младе је култура која не цени људски потенцијал, често је наглашавала.

Активизам „Сивих пантера“ је успео. До средине седамдесетих, израсли су у моћан национални покрет са огранцима широм земље. Године 1978. помогли су да се убла-

жи дискриминација по основу старости у запошљавању, подижући старосну границу за обавезно пензионисање са 65 на 70 година. Борили су се против сиромаштва, против медицинских превара усмерених на старије, залагали се за грађанске слободе, инсистирали на проширењу здравственог осигурања, на реформи домова за старије. Оспорили су културу еџизма – популарни социолошки став који је тврдио да је одвајање од друштва природно и корисно за старије особе. Њихова највећа победа дошла је 1986. године: Конгрес је усвојио закон којим се забрањује обавезно пензионисање за већину радних места. Потписао га је Роналд Реган, са 75 година у том тренутку најстарији председник у америчкој историји, доказујући тврдњу Меги Кун да 65 година није крајња тачка вредности.

„Сиви пантери“ активни су и данас, а Меги је наставила да их предводи све до своје смрти, 22. априла 1995, у 89. години. Провела је 25 година – дуже него што је нечија каријера – доказујући да обавезно пензионисање не само да унижава појединачне животе, већ и лишава друштво доприноса који старији људи могу дати. Машина за шивење коју су јој колеге поклониле остала је заувек у орману, некоришћена, као симбол очекивања које је одбила да испуни. И до краја је живела по начелима које је прокламовала: „Станите пред људе и реците шта мислите – чак и ако вам глас дрхти. Када најмање очекујете, неко би могао заиста да чује шта имате да кажете“.

М. Јовановић

ЗА ЛОЗНИЧКЕ ПЕНЗИОНЕРЕ ЛОШЕ ВРЕМЕ НИЈЕ ПРЕПРЕКА

Бач – место богате историје

Доласком пролећа створили су се услови за почетак сезоне излета и екскурзија, посебно за пензионере који су с радошћу дочекали позив из Градског удружења пензионера Лознице да се организује излет, за почетак у Бач.

После лепих, топлих и сунчаних дана наш полазак на излет, 27. марта, био је под јаким пљуском, тако да је 56 покислих пензионера кренуло пут Новог Сада, а одатле до нашег одређишта – Бача, малог града са невероватно богатом и бурном историјом, по коме је и цела регија добила име – Бачка. На овом малом простору живе у слози три вере које имају православну, католичку и евангелистичку цркву.

У Бач смо стигли око једанаест сати, таман на договорену презентацију и ручак. После освежења и ручка, кад је и киша уминула, Атила из Туристичке организације Бача нам је био сјајан водич и домаћин до краја нашег боравка у овом граду.

Прво смо посетили Фрањевачки самостан из 12. века који је проглашен за споменик културе од изузетног значаја. Здање самостана је велике површине а у свом саставу има и цркву Узнесење Марије. За време турске власти био је претворен у џамију, а од 17. века о здању брину Фрањевци. Са свиме што је значајно за овај самостан упознао нас је патер Јосип Шпехар који више од 30 година брине о њему.

У наставку нашег боравка у Бачу долазимо до једне од ретких сачуваних грађевине исламске културе у Војводини, до Амама, турског купатила, који је проглашен за спо-

Испред манастира Бођани

меник културе од великог значаја, премда се налази у веома лошем стању.

Следеће што смо посетили је манастир Бођани, удаљен двадесетак километара од Бача. Овај манастир, више пута разаран и обновљан, основан је у 15. веку, а легенда каже да га је подигао извесни трговац Богдан из Далмације. И он је проглашен за споменик културе од изузетног значаја. Али, таман и да не знамо за ово проглашење, на основу онога што манастир поседује, те како је све чисто и неговано и какву историју има, свако би закључио да је ово велелепно здање од изузетног културног значаја.

У касно поподне долазимо до Бачке тврђаве, средњовековног утврђења из 6. века, на које је богата историја Бача такође оста-

Централна кула у Бачкој тврђави, на киши

вила своје трагове. Тврђава је била опасана реком и имала покретни мост, а до ње су могли доћи и бродови са Дунава. У рушевинама тврђаве данас постоје четири куле и једна централна кула која је делимично обновљена а унутрашњост претворена у музеј на неколико нивоа са пуно предмета нађених у кругу тврђаве. Киша која је поново почела да пада и прерана најави ноћи нас је опоменула да је излет завршен.

Све у свему, и поред досадне кише, излет је био богат, садржајан и успешан. Сви путници су били задовољни оним што су видели и чули. За сећање направили су бројне фотографије. У кишом засуту Лозницу смо стигли око пола девет увече и пожелели ускоро нови излет. **Сава Бабић**

Председница Удружења Мира Јовановић

АКТИВНОСТИ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА РАКОВИЦЕ

Информације преко вајбер

Удружење пензионера београдске општине Раковица броји 2.046 чланова у 11 активних месних организација. Половина од тог броја су чланови Фонда солидарности. Од почетка године бројници су за 123 члана, од којих је 83 прихватило да буде у Фонду. Чланарина Удружења је симболична и износи 150 динара, а чланови Фонда су ослобођени плаћања.

Председница Удружења пензионера Раковице, Мира Јовановић, каже да су задовољни динамиком прилива нових чланова пошто је раније на годишњем нивоу било између 50 и 60 новоуписаних.

– Поносни смо на рад нашег Фонда солидарности и на месечном нивоу чланови издвајају један одсто од износа пензије,

који се одбија преко Фонда ПИО. У зависности од висине пензије, поделимо 26 позајмица у вредности просечне пензије. За ове намене на месечном нивоу располажемо са милион динара. После уплаћених сто рата, враћа се 67 одсто од уплаћене чланарине. На име посмртнине породица преминулог члана добије износ у висини једне пен-

Нови председник Милорад Гајић

Осмог априла у УПО Аранђеловац одржани су редовни избори за чланове месних одбора, чланове Скупштине, Извршног одбора и за председника и потпредседника Удружења. После Статутом спроведених предизборних

Милорад Гајић, председник Удружења пензионера Аранђеловца

радњи, предлоге је проверила и одобрила Изборна комисија.

Изборном састанку, поред ранијих и новопредложених чланова органа и руководства, присуствовали су и гости – председник Савеза пензионера Србије, проф. др Андреја Савић, и представници пензионера Шумадијског округа.

Чланови Удружења са председником САПЕНС-а, проф. др Андрејом Савићем

За новог председника УПО Аранђеловац једногласно је изабран Милорад Гајић, досадашњи потпредседник у мандату председника, сада почившег Љубише Гајића, а за потпредседника је изгласан Милан Герасимовић. Очекивања од изабраних функционера су наставак успешног рада Удружења у свим областима деловања, а посебно успостављање плана и програма рада и обезбеђења средстава за значајна унапређења, на задовољство пензионера чланова и на понос општине Аранђеловац.

– Нема потребе да се шире осврћемо на резултате постиг-

нуте у 2025. години јер се ради о једном од најбоље организованих удружења пензионера у Србији – истакао је у свом поздравном обраћању председник САПЕНС-а, проф. др Андрија Савић.

У Удружењу је активно око 3.500 чланова, заступљене су бројне секције које постижу запажене резултате, а нарочито певачко друштво – хор УПО Аранђеловац.

На седници је посебно признање одато недавно преминулом Љубиши Гајићу, који је дуго година успешно водио Удружење.

Љиљана Бошковић

У знак сећања

Љубиша Гајић Гаја, председник Удружења пензионера Аранђеловац у два мандата, преминуо је после краће болести, у 78. години, у јануару ове године. Гајић је био дугогодишњи председник, прегалац и човек који је активним руководним радом део себе уградио у УПО Аранђеловац.

По пензионисању се укључио у активности Удружења и дао велики допринос његовом раду, развоју и унапређењу – од омасовљења, кроз повећање броја чланова, реконструкцију простора, ширења утицаја Удружења оснивањем месних одбора у сеоским срединама, преко подржавања рада многих секција.

Био је члан Извршног одбора Савеза пензионера Србије од 2015. године као представник Шумадијског округа.

Остаје у лепом сећању чланова УПО Аранђеловац, колега и познавалаца, као вредан и радан човек, како у свом домаћинству тако и на месту председника Удружења.

М. Ашковић

групе

зије. Посредством Фонда ПИО прошле године смо добили 520 хуманитарних пакета. Ове године, након завршеног пријављивања заинтересованих за тај вид помоћи, евидентно је 650 захтева за пакете. Чињеница је да има више пензионера који имају право на помоћ, али због необавештености пропустили да конкуришу. За одлазак у бање о трошку Фонда ПИО и прошле

и ове године владало је велико интересовање. У 2025. је од 520 пријављених, у рехабилитационе центре упућено око 200 пензионера, а ове године се пријавило 720 заинтересованих – истиче председница Мира Јовановић.

У циљу боље информисаности чланства, Удружење је оформило вајбер групу „Пензионери – активисти“, која тренутно броји 89 пратилаца. Преко њих обавештавају остало чланство о дешавањима и активностима.

Редовно организују излете до занимљивих дестинација. Прошле године путовали

су у Тршић и Лозницу, Сремску Митровицу, Вршац и у два наврата походили манастире Фурушке горе. У плану је да у мају посете Бајину Башту и обићу знаменитости тог краја. За пензионере са најнижим примањима излети су бесплатни.

Од локалне самоуправе су, пре годину и по дана, добили на коришћење објекат са две просторије и већу салу у коју може да се смести око 70 људи. Најчешће је користе за друштвено-културне активности. За предстојећу београдску Олимпијаду спорта, здравља и културе тренирају на кошар-

кашком и фудбалском терену Скојевског насеља.

Удружење је, наводи председница, формирало и Актив жена, који се бави очувањем старих заната, као што су ткање, плетење, вез, спремање старих јела... Успостављена је комуникација са сродним удружењима и, кроз хуманитарне активности, продајом изложених предмета новац дарују центрима за смештај и дневни боравак деце са сметњама у развоју. Једна таква успела манифестација организована је у холу Народне банке Србије.

БАЈИНА БАШТА

Тродневна екскурзија за пензионере

Удружење пензионера из Бајине Баште сваке године организује по неколико вишедневних екскурзија. Прва у овој години, у трајању од три дана, реализована је половином априла на релацији Бајина Башта – Требиње – Мостар – Сарајево. У екскурзији су учествовала 42 члана бајинобаштанског Удружења пензионера. Утисци са путовања – одлични.

– Све је прошло у најбољем реду. Захвални смо агенцији из Алексинца која нам је обезбедила превоз, смештај и туристичке водиче. По једну ноћ преспавали смо у Требињу и Сарајеву. Обишли смо најзнаменитија места у свим посећеним градовима. У повратку смо у Вишеграду свратили у Андрићград. Мени је посебно задовољство било што сам у општини Центар Сарајево, где сам рођен 1954. године, извадио родни лист – каже вођа пута и секретар Удружења, Жарко Јовановић.

Цена комплетног аранжмана са превозом била је 14.900 динара по особи. **М. А.**

БОСИЛЕГРАД

Пакети за 180 чланова

Пакете солидарне помоћи, које финансира Републички фонд ПИО, у сиромашној и неразвијеној општини Босилеград добило је ове године 180 пензионера.

Председник Општинске организације пензионера у Босилеграду, Славко Насев, рекао је да се за пакете основних животних намирница и средстава за кућну хигијену пријавило 413 припадника трећег доба са нижим примањима. **В. П.**

СВРЉИГ

Удружење добро ради

Своју годишњу Скупштину Удружење пензионера Сврљиг одржало је 9. априла ове године. На седници је усвојен Извештај о раду за прошлу и планиране активности за ову годину, као и финансијски резултати. О активностима пензионера у социјалној и здравственој области, као и о културним и спортским активностима, говорио је Славиша Матејић, председник Удружења.

– За потребе чланства обезбедили смо око 186 тона угља пелета. Најсиромашнијима смо поделили око 700 пакета. Осигурали смо многе пензионере. Организовали смо разне сусрете, дружења и такмичења. Пре свега, ми смо први који помажемо пензионерима и боримо се за њихов бољи социјално-економски статус – истакао је председник сврљигшког удружења.

Матејић је најавио наставак добрих активности у овој години, првенствено када је реч о учлањењу пензионера у Удружење, осигурању и социјалној помоћи.

На седници је било речи о многим активностима које предстоје и о статутарним питањима Удружења. Једногласно је усвојен предлог да се годишња чланарина у новом износу од 600 динара плаћа по 50 динара на месечном нивоу путем административне забране преко Фонда ПИО. Повећањем износа чланарине пензионери ће имати многе повољности у виду давања позајмица и других активности.

Седници је присуствовао и Војкан Пешић, секретар Градске организације пензионера Ниш. Пешић је подржао овакав начин наплате чланарине и многе заједничке акције пензионера Сврљига и Ниша. **С. Ђ.**

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Избори, пакети, рођендан

На недавно одржаној редовној годишњој Скупштини Општинске организације пензионера Смедеревске Паланке усвојени су Извештај о раду, Финансијски извештај за 2025, као и план активности и финансијски план за ову годину. На Скупштини су расписани и избори за руководство месних организација пензионера, чланове Скупштине и руководство ООП.

Слободан Б. Пантић (на слици), председник паланачких пензионера, учествовао је на редовној годишњој Скупштини Савеза пензионера Србије.

Како је истакао Слободан Б. Пантић, пензионерима са најнижим примањима у Смедеревској Паланци подељено је највише пакета до сада – 1.122. За рехабилитацију у бањама пријавило се 700 пензионера, а ту погодност користиће њих 212. Направљен је план активности за путовања (за које увек влада велико интресовање), па су пензионери из града на Јасеници већ посетили Качарево, манастир Тумане, Јагодину, Пријепоље.

Подсећамо да ће ООП Смедеревска Паланка са својим члановима, сарадницима, пријатељима и гостима, 15. маја прославити 79. година постојања. **Сл. К.**

ЛЕСКОВАЦ

Прикупљене донације

Секција жена лесковачког Удружења пензионера годинама уназад традиционално, између Ускрса и 1. маја, прикупља нову и очувану половну гардеробу, одећу и обућу за старије и болесне, особе са инвалидитетом, као и за децу са сметњама у развоју.

– Ове године смо прикупиле и повећу своту новца и играчке за болесну дечицу, које смо недавно поделили деци са инвалидитетом и са сметњама у развоју у оквиру МНРО Лесковац и Дневног боравка „Дуга“. И током маја ћемо прикупљати финансијска средства и одећу, овог пута за болесне кориснике лесковачког Геронтолошког центра, за неколико њих који су најалост заборављени од својих ближњих – наводи Љубинка Бика Цветковић, председница лесковачке Секције жена и повереница Удружења пензионера за насеље Дубочица, највеће лесковачко градско насеље.

У уторак, 21. априла, у просторијама Дома пензионера, извршена је и пригодна примопредаја прикупљених ствари и других донација представницима Градске организације Црвеног крста Лесковца.

Т. С.

МИРИЈЕВО

Дружење са колегама из Бугарске

Ових дана у просторије Удружења пензионера „Треће доба“ Старо Миријево стигле су њихове колеге пензионери из малог места Сомовит које се налази на обали Дунава у северној Бугарској.

Пензионери из Бугарске боравили су у Београду као гости манифестације коју је организовао КУД „Свети Сава“, на којој је учествовао велики број културно-уметничких друштава која баштине традицију народних игара из својих крајева.

Заједнички пријатељи из КУД „Свети Сава“ предложили су дружење пензионера из Бугарске са пензионерима Старог Миријева, које су обе стране са задовољством прихватиле.

Миријевци су за ту прилику скували велики казан војничког пасуља, обезбедили пиће и музику и за добру забаву и незаборавно дружење ништа више није било потребно.

На почетку присутнима су се обратили председници удружења који су разменили пригодне поклоне и обећали узвратну посету, још једно дружење и потписивање Повеље о братимљењу. Пријатељ миријевских пензионера, Дејан Ђурчић из Пролом Бање, је као спонзор овог дружења присутнима поделио пригодне поклоне а гости из Бугарске су обећали да ће већ следеће године поред Београда посетити и Пролом Бању.

Д. М.

ВРАЊЕ

Све више чланских књижица

Све је бројније Удружење пензионера града Врања које тренутно има 4.700 чланова. Председник Удружења, Стојче Павловић (на слици), изјавио је за „Глас осигураника“ да је у току првог тромесечја ове године у најстарију и највећу пензионерску организацију у Пчињском округу примљено чак 230 чланова.

Најмасовније учлањење још од оснивања Удружења 1946. године уследило је због подршке социјално угроженим домаћинствима. Градска организација трећег доба њима помаже разним донацијама и финансијским олакшицама. Деценијама градско удружење организује дружења за време државних и верских празника, излете и путовања у земљи и иностранству, а ова пензионерска дружина има и разноврсне програме и најразличитија интересовања чланова.

Врање тренутно има око 18.500 пензионера и пет удружења.

В. П.

Дрва на десет рата

Удружење пензионера града Врања за своје чланове и ове године обезбедило је куповину огревних дрва на рате.

Заменик председника градског удружења, Чедомир Стојановић, истиче да

пензионери буково и храстово огревно дрво могу да набаве на десет бескаматних рата. Кубик буковог дрвета чланове пензионерске организације коштаће 7.000 динара, док за просторни метар храстовине треба да плате 7.600 динара. За повољну куповину буковине и храстовине на одложено до сада се пријавило 150 пензионера са чланском књижицом Удружења.

Дрва испоручују приватна стоваришта из Врања и оближњег села Златокоп. У току лањске грејне сезоне 116 пензионера преузело је укупно 885 кубика дрва.

В. П.

ЗАКЛОПАЧА

Сарадња са младим волонтерима

Заклопача је село удаљено око пет километара од Гроцке, чији се становници баве вођарством и повртарством.

Група младих волонтера из Бегаљице недавно је обишла пензионере који примају пољопривредне пензије и нису у могућности да плате раднике. Са њима су омладинци постигли договор да им помогну у радовима и да о њиховим проблемима обавесте надлежне органе у општини Гроцка, како би они били решени.

З. Ч.

ЧЛАНОВИ ГУП СОМБОР ОТВОРИЛИ СЕЗОНУ ИЗЛЕТА

У сусрет пролећу

Крај зиме је за сомборске пензионере почео низом активности у самом Удружењу али и ван њега. Оно што су многи прижељкивали након суморних зимских месеци су лепо време и путовања.

Како су се ближили и верски празници, требало је ускладити жеље, интересовања и могућности оних који се радо одазивају организованим путовањима. Тако је једна група одлучила да у другој половини марта посети Новосадски сајам и три манифестације у Мастер центру: Сајам књига, Изложбу уметности и Сајам образовања, који су обилovali понудом, поклон изненађењима и презентацијама. Пажњу најстаријих највише су привукле књиге и уметнички и ручни радови, међу којима су се истицала бушена, резбарена и „кована“ ускршња јаја. Како су сајмови и места сусрета и нових познанстава, сомборски пензионери су приликом посете успоставили драгоцену познанства са члановима Градске организације пензионера Нови Сад и разменили стваралачка искуства, али и контакте за неку будућу сарадњу.

Дан је био изузетно леп и сунчан па је било право задовољство искористити га и за „освајање“ Петроварадинске тврђаве одакле „пуца“ поглед на Дунав и Нови Сад, нудећи одличне локације за предах, истраживање па и неизоставно фоткање зарад успомене. Овај споме-

У спомен-соби патријарха Павла

ник генијалности био је један од најскупљих грађевинских пројеката у историји Европе, зидан скоро цео један век. Самостално се може обићи капија цара Карла VI, Леополдова капија, бастион Лудвига Баденског, Пијани сат, а некима је пажњу привукао Музеј Милеве Марић на Петроварадинској стени који плени генијалностима њеног блиставог ума. Повратак за Сомбор је искористио за посету Маријанском светилишту у Дорослову.

Дан после, друга група је обишла неколико фрушкогорских манастира, али и манастир Раковица у којем су сахрањени српски патријарси Павле и Димитрије, као и Васа Чарапић, један од вођа Првог српског устанка.

И. Огњанов

ОДРЖАНА РЕДОВНА СЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ОО ПЕНЗИОНЕРА ТРСТЕНИК

Задовољни урађеним

У просторијама трстеничког Клуба пензионера одржана је редовна седница Скупштине Општинске организације пензионера Трстеник. На дневном реду било је шест тачака, које су чланови Скупштине разматрали и усвајали. На почетку присутне је поздравио председник ОО пензионера Трстеник, Бранислав Лазаревић, који је позвао да се, као и до сада, минутом ћутања ода почаст свим преминулим пензионерима између две седнице Скупштине.

– Члановима Скупштине смо пре седнице доставили материјал са дневним редом и опширним извештајима о активностима и утрошеним финансијским средствима, односно приходима и расходима организације за 2025 годину. Дискутовало се и ја сам давао одређене допунске информације као појашњење. У оквиру наших свакодневних активности, као и до сада, било је давања позајмица на основу предатих захтева а износ се кретао у распону од 10 до 20 хиљада динара. Исплаћиване су посмртнине, актуелна је и подела пакета за чланове месних организација, вршили смо упис пензионера за беспла-

Са седнице Скупштине трстеничких пензионера

тан боравак у бањама, упис и поделу пакета солидарне помоћи преко Фонда ПИО – рекао је Бранислав Лазаревић.

Председник ОО пензионера Трстеник навео је и упис и дистрибуцију огрева, дрва и угља, поделу пакета меса и зимнице. Истакао је да је редовно убирана чланарина, а било је и донација. Комисија за одмор и друге активности успешно је организовала излете и дружења пензионера.

– Све смо то успешно завршили и настављамо даље током ове године – закључио је први човек трстеничких пензионера, Бранислав Лазаревић.

Д. Ивановић

Суграђане навикли на награде: босилеградски ветерани атлетике

УСПЕХ БОСИЛЕГРАДСКИХ АТЛЕТИЧАРА У БЕОГРАДУ Ветерани освојили 12 медаља

На отвореном државном првенству Србије у атлетици за ветеране, одржаном недавно у Београду, такмичари из Босилеграда освојили су чак шест златних и исто толико сребрних медаља. Освајачи медаља чланови су Атлетског клуба „Младост“ из Босилеграда, који је регистрован у фебруару 2006. године.

Познати ветеран српске атлетике из босилеградског крајишта, Стефан Радованов, освојио је златну медаљу у трци на 60 метара, а свој победнички поход крунисао је и са два сребрна одличја: у трци на 1.500 метара и у брзом ходању на три километра.

У троскоку и скоку у даљ Влада Војиновић окитио се златним колајнама. У тркама на десет и 200 метара, као и у скоку у даљ без премца је био ветеран Горан Стојков, који се у Босилеград вратио са три златна одличја. Симеону Костову заслужено су припале сребрне медаље у бацању кугле и троскоку. Игор Василић постао је власник сребрних медаља у троскоку и скоку у даљ.

Атлетичари ветерани из Босилеграда освајачи су бројних награда на престижним националним и међународним такмичењима.

Перјаница босилеградских атлетских ветерана засигурно је војни пензионер Стефан Радованов (61), који је још у одличној форми и кондицији. Познати дугопругаш, учесник многих маратонских и полумаратонских трка у земљи и иностранству, истиче да ће да трчи све док га ноге не издају. Стефан Радованов прави је пример тркача који не престаје да се такмичи и постиже запажене спортске резултате, а осим рекреативног трчања и брзог ходања, успешно се бави планинарењем и бициклизмом. **В. Пешић**

Породична пензија и нови брак

? Р. П., Београд: Примам породичну пензију од преминулог супруга. Уколико се поново удам (за страног држављанина), да ли могу да наставим да примам породичну пензију? Не мењам место пребивалишта.

Одговор: Удовице или удовци не губе право на породичну пензију ако склопе нови брак или заснују ванбрачну заједницу.

Исто тако, заснивање нове заједнице нема никаквог утицаја на право на породичну пензију које су остварила њихова деца.

Национална и породична пензија

? С. Б., Нови Сад: Остварила сам право на Националну пензију за заслуге у култури а пошто ми је муж преминуо, поднела сам захтев за породичну пензију. Да ли због тога што примам Националну пензију могу да будем одбијена за породичну или да ми се породична пензија умањи? Ја ћу моћи да остварим право и на сопствену пензију али би ми породична пензија била већа.

Одговор: Национална пензија која је званично Признање за врхунски допринос култури, представља посебан вид доживотног месечног новчаног примања које се додељује истакнутим појединцима за изузетне заслуге у областима културе и спорта. Ово признање додељује Влада Републике Срби-

је. Остваривање и коришћење „националне пензије“ није регулисано Законом о пензијском и инвалидском осигурању и није у надлежности Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање тако да не утиче на остваривање других права регулисаних Законом о ПИО.

Посебан стаж

? Љ. Ђ., Краљево: Зашто се посебан стаж за рођење трећег детета не рачуна и као радни стаж како би мајке могле да оду раније у пензију?

Одговор: Као услов за остваривање било ког права из пензијског и инвалидског осигурања Законом о ПИО предвиђен је стаж осигурања. Овај стаж се утврђује на основу пријава регистрованих у матичној евиденцији и уплаћених доприноса за пензијско и инвалидско осигурање. За разлику од стажа осигурања посебан стаж представља време проведено ван рада за који се не плаћају доприноси и не може бити

услов за остваривање права на пензију. Када се рачуна висина пензије, посебан стаж се сабира са стажом осигурања и служи искључиво за увећање износа пензије кроз већи лични коефицијент.

Мајке које су родиле треће дете уз захтев за утврђивање посебног стажа треба да приложе изводе из матичне књиге рођених за сву децу, а посебан стаж им се утврђује у трајању од две године.

Пензија за инвалидно дете

? М. Ц., Косјерић: Мој син је рођен са сметњама у развоју. Ишао је у школу по специјалном плану и програму и прима туђу негу и помоћ преко Центра за социјални рад. Он сада има 51 годину. Да ли постоји могућност да настави да прима моју пензију после моје смрти јер осим те мале накнаде нема других средстава за живот?

Одговор: Инвалидно дете, коме је то својство утврђено у складу са прописима о разврставању деце са тешкоћама у развоју, има право на породичну пензију, без обзира на то колико година живота има у

моменту смрти родитеља. У случају да се запосли или обавља самосталну делатност, инвалидно дете стиче право на породичну пензију после престанка запослења, односно обављања самосталне делатности.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Више информација о свим питањима из области пензијског и инвалидског осигурања доступно је на сајту РФ ПИО www.pio.rs

Када у пензију

? В. Р., Сечањ: У марту идуће године пуних 64 године. Када испуњавам услов за пензију? Током радног века радила сам у три различита града а укупно имам више од 22 године стажа.

Одговор: У 2027. години право на старосну пензију могу остварити осигураници жене са 64 године и два месеца живота и најмање 15 година

стажа осигурања. То значи да Ви право на пензију можете да остварите у мају идуће године, након што навршите 64 године и два месеца.

Пријава на осигурање страног држављанина

? М. М., Ваљево: У приватној компанији треба да по основу уговора о раду ангажујемо три страна држављанина – нерезидента. Шта од документације нам је потребно за пријаву на осигурање?

Одговор: За пријаву на осигурање страног држављанина потребна је дозвола за рад коју издаје Национална служба за запошљавање, затим уверење Министарства унутрашњих послова о додељеном евиденцијском броју за стране држављане, пријава сталног/привременог пребивалишта/боравишта у Републици Србији и уговор о раду. Пријава на обавезно социјално осигурање се подно-

си пре ступања на рад запосленог, дакле најмање један дан пре почетка рада, а најкасније три дана од дана ступања на рад. Пријава се подноси електронски преко портала Централног регистра обавезног социјалног осигурања. Ако је прошао рок за подношење пријаве на осигурање, послодавац је дужан да надлежној филијали Фонда ПИО поднесе захтев за утврђивање својства осигураника.

Најнижи износ пензије

? Г. Ч., Барајево: Имам 27 година стажа и пензију само пет хиљада већу од најнижег износа. Мој колега који је радио на истом радном месту и примао исту плату а има десет година стажа мање, прима најнижи износ пензије. Како је то могуће, сматрам да није праведно.

Одговор: Месечни износ пензије сваком кориснику одређује се на основу дужине пензијског стажа који је навршио, као и на основу података о оствареним зарадама и накнадама које су регистроване у матичној евиденцији. Право на најнижи износ пензије имају корисници чија је обрачуната пензија нижа од износа који се гарантује законом, без обзира

на дужину радног стажа или висину уплаћених доприноса. На висину пензије, поред дужине стажа осигурања, утиче и висина зараде, односно основице на коју су плаћени доприноси. Упркос дугом стажу, пензија може бити ниска уколико су зараде корисника биле испод просечних зарада или уколико су доприноси уплаћивани на најниже основице.

шареница шареница шареница

СКАНДИНАВКА

АУТОР: РАЈКО КУЗМА- НОВИЋ	САВЕЗНА САОБРАЋ. КОМОРА	НАШ ПИСАЦ АНДРИЋ	ПОДВРГА- ВАТИ РЕПАРА- ЦИЈИ	УЗИМАТИ НА СИЛУ	ПРИРОДНА ОБДАРЕ- НОСТ	ДАТИ МИШЉЕЊЕ О НЕЧЕМУ
УБОГО						
СВЕТИТЕЉ						
ВАНБРАЧ- НО ДЕТЕ						
	ДВОГЛАВИ РУЧНИ МИШИЋ (АНАТ.)	КРАЈ МОЛИТВЕ, АМИН АМАЛИЈА				
ЉУДИ ИЗ БАРА						
ПРОДУКТ ИМИТАЦИЈЕ						
ТЕБИ КАП ПО КАП (О ТЕЧНОСТИ)						
ПЕВАЧИЦА ФИЦЦЕРАЛД				СКИНУТИ ТЕРЕТ (ИЗ КОЛА, БРОДА И СЉ.)	ПРОСТО- ДУШАН	МАЛА АКНА
ПЕТИ ДЕО ЦЕЛИНЕ						
СТИСКАЊЕ						
	СРПСКО МУШКО ИМЕ	САВЕЗНА АМЕРИЧКА ДРЖАВА	НАДИМАК ПЕСНИКА УЛЕВИЋА ВРСТА ХЛАДНОГ СОСА			
ОКВИР ЗА СЛИКУ (МН.)						
ПРОЈДР- ЉИВАЦ						
АМЕРИЧКА ПЕВАЧИЦА РОС						
ТОР ЗА СТОКУ					ПРЕВРЕМЕН	ИЛИЈА ОД МИЉА
НАЧИНИ ПОНАШАЊА						
ПОСЕД. ИМОВИНА						
НИВО						

У	Ф	Ш	Т	А	К	А	Ц	Ч	С	Ф
П	О	Д	В	И	Ј	А	Ч	А	О	А
А	Т	О	Н	И	Њ	И	К	Ј	В	Т
Љ	О	Ј	М	А	Л	С	П	И	А	И
А	А	З	П	Р	О	З	О	Р	И	Л
Ч	П	М	С	Ф	П	Н	И	Б	У	Е
Л	А	Ц	О	Б	С	О	М	Р	Е	Т
Ш	Р	Н	Р	А	А	Г	Т	У	Г	А
Н	А	М	Т	В	Р	Ј	Р	П	Л	С
А	Т	А	А	А	Е	Г	О	А	А	А
В	Р	А	Б	А	Ц	Н	Т	Н	Ш	Л
А	А	У	Л	А	Ш	И	К	Т	Е	А
Б	Љ	Ф	А	А	К	Д	В	А	Р	Т
Е	И	А	Р	Т	З	У	А	Л	П	А
Б	Ш	Б	Д	И	Н	П	С	О	А	А
Р	У	Г	Н	Е	К	Е	С	Н	О	Б
Д	И	П	Л	О	М	А	К	Е	С	А

У осмосмерци пронађите речи из пописа. Преостала слова дају коначно решење.

АБАКУС	КЕНГУР	СОВА
АВАН	КЕНТАУР	ТЕРМОСБОЦА
АВИОН	КЕСА	ТУРПИЈА
АЛБАТРОС	ЛАПТОП	УПАЉАЧ
АПЛУЗ	МЕДАЉА	ФОТОАПАРАТ
АФРИКА	МУЛА	ЦРВЕНКАПА
БАЈОНЕТ	НОТА	ЧАЈНИК
БЕБА	ОДВИЈАЧ	ШАМПАЊАЦ
БОНСЕК	ПАНТАЛОНЕ	ШЕРПА
БРАШНО	ПРОЗОР	ШИЉА
БРИЈАЧ	ПУДИНГ	ШТАКА.
ВРАБАЦ	РОТКВА	
ГРАБУЉЕ	САКСОФОН	
ГРИЗЛИ	САЛАТА	
ДИПЛОМА	САТАРА	
ЗМИЈА	САТЕЛИТ	

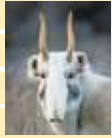
РЕШЕЊЕ: сирото, светла, копије, амџен, баранни, имитат, цурити, ела, петина, стискач, тин, рамови, алавац, дајана, обор, манири, иметак, разина.

Да ли сте знали ...

– да се кљунар сматра најнеобичнијим сисарем у чије постојање Европљани нису веровали док га нису видели живог? Кљунар или платипус живи у источној Аустралији и Тасманији и прелазни је облик између гмизавца и сисара. Познат је по јединственом изгледу који подсећа на спој различитих животиња: има широк пљоснат кљун налик пачијем, а реп сличан дабровом. Мужјаци на задњим ногама имају бодље повезане са жлездама које луче отров и служе за одбрану.

– да је сајга антилопа једна од најстаријих животиња на Земљи? Преживела је ледено доба, живела још са мамутима а данас настањује степе Русије и Казахстана. Позната је по великом покретном носу који подсећа на сурлу и служи за загревање хладног ваздуха зими и филтрирање прашине лети, а помоћу њега ричу скоро као слонови. Једини природни непријатељ им је степски вук. Њихови рогови се сматрају чудесним за лечење различитих болести.

– да је капибара највећи глодар на свету? Пореклом из Јужне Америке, припада породици морских прасића, а може да тежи и преко 50 кг. Друштвени су и мирни, спријатеље се са скоро свим животињама које их окружују, и са људима. Тело им је прилагођено за пливање, а углавном бораве у плићак да би се расхладили и заштитили од предатора. Изгледају тромо и дебељушкasto, али су изненађујуће брзи, на копну могу трчати и до 35 км/ч што је брзина коња у галопу.

– да је мандаринска патка симбол љубави, верности и брачне среће? За разлику од других птица, оне проналазе партнера за цео живот, а неретко након губитка партнера умру од туге. Пореклом су из источне Азије, а мужјаци су толико шарени да њихово перје подсећа на китњасте хаљине древних кинеских племића – мандарина, по којима су добиле име. У источњачкој култури фигурице мандаринских патака се често поклањају као свадбени поклон због симболике верности.

– да се окапи до 2008, када је први пут снимљен у дивљини, сматрао изумрлим? Овог стидљивог сродника жирафе зову и шумском зебром због црно-белих пруга на задњем делу тела, али генетски немају везе. Веома дугачак плави језик користи за скидање лишћа са грана, али и за личну хигијену – један је од ретких сисара који могу језиком дотаћи и очистити уши и очне капке. Комуницирају путем веома ниских фреквенција нечујних за људе и већину животиња.

Доскоци

У колима каријеристе не постоје кочнице.
Они којима смо у школи шапутали данас вичу на нас.
Није Дрина за све крива. Нешто је и у нама.
Тражећи у другој кривици, налетео је на себе.
Срећа нам је окренула леђа. Зна с ким има посла.
Семе зла не бира земљиште где ће нићи.

Раде Ђерговић

Памет од папира

Сви се хватају за демократију. Мало ко за мотику.
Ситима свега ни гладни не завиде.
Није свој ко је узет под своје.
Само слабићи хватају на снагу.
Где вас не држи место, тамо вас неће ни бити!
На памет ми пада свашта, а на папир скоро ништа.

Пеко Лаличић

Човек

Најбољи се не надмећу!
Човек данашњице је конвенција!
Рад је од човека створио пензионера!
Ласкање, средство за масажу повређене сујете.
Заборав је коначни отклон од тешких мисли.
Мисао коју треба појашњавати није добро формулисана.
Радмило Мићковић

О животу

Толико је „радио на себи“ да сад не зна да ли је то он или неко други?!
Многи су ушли у његов живот, а да нису изашли из сопственог!
Памћење га одлично служи – времена на време!
Живот је једноставан у појединостима. Проблем је што је компликован у целини!
Није донео одлуку. Била је сувише тешка!
Свет је у транзицији из немила у недраго!

Невен Шијаков

О уметности

Уметност је божји архитекта.
Пре стварања обуздај надахнуће.
Мудри уметници размишљају о чему ће да размишљају.
Свет уметности се уморио. Помози му ако си кадар.
Књижевни свет лепши је од света који живимо.
Нема писања без читања.

Милан Р. Симић

Средина

Миш увек нађе излаз. Побегне у рупу.
Неки имају лош дан. Неки целу годину.
Златна средина има све мање злата.
Почех ловити у мутном, а оно се избистри.
У изгубљеном афоризму увек се неко пронађе.
Радомир Станојковић

Hörmann. Sa sigurnošću za ceo život.

- Motor za vrata PortaMatic, za udoban prolazak bez barijera
- Integrisano LED osvetljenje i energetske efikasni delovi za minimalnu potrošnju struje
- Standardna CO₂ neutralnost za sve proizvode za stambene zgrade, npr. sobna vrata i motore za vrata

Saznajte više o našoj strategiji održivosti, na www.hoermann.com/sustainability

HÖRMANN
garažna i industrijska vrata